

ΙΔΡΥΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ
FOUNDATION FOR ECONOMIC & INDUSTRIAL RESEARCH

Τσάμη Καρατάση 11 – Αθήνα 117 42, Τηλ. 9211200-10 Fax 9233977, 9228130
11 Tsami Karatasi Str.-Athens 117 42, Tel. 9211200-10 Fax 9233977, 9228130

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Προσαρμογές και Ανταγωνιστικότητα **της Ελληνικής Επιχείρησης**

IOBE

Ιούλιος 2008

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Μεθοδολογική προσέγγιση έργου

1.1. Εισαγωγή

Το Παράρτημα αυτό συνοψίζει τη μεθοδολογική προσέγγιση της μελέτης. Πιο συγκεκριμένα αναλύεται ο τρόπος και η προβληματική της επιλογής των κατάλληλων κλάδων για την έρευνα, παρουσιάζεται η μέθοδος δειγματοληψίας, αναλύονται εκτενώς τα ερωτηματολόγια τα οποία χρησιμοποιούνται στην έρευνα, ενώ παρουσιάζονται τα υπόλοιπα μεθοδολογικά στοιχεία της έρευνας που αφορούν στον τρόπο διεξαγωγής της.

Υπενθυμίζεται ότι ο στόχος του έργου είναι η:

- ✓ διερεύνηση των γενικών κατευθύνσεων των προσαρμογών που χρειάζονται οι επιχειρήσεις προκειμένου να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τον αυξημένο ανταγωνισμό,
- ✓ διερεύνηση του κατά πόσον οι υφιστάμενες, ή οι προβλεπόμενες πολιτικές (Δ' ΚΠΣ, περίοδος 2007-2013) ενθαρρύνουν τις προσαρμογές αυτές,
- ✓ διαμόρφωση προτάσεων πολιτικής που θα επικεντρώνονται στα κενά που έχουν επισημανθεί και στην άρση των εμποδίων που καταγράφονται, στο πλαίσιο εξειδίκευσης των δράσεων της νέας προγραμματικής περιόδου. Θα γίνει συνεπώς εφικτό, μέσω των προτάσεων αυτών, να διαπιστωθεί η εξειδικευμένη εφαρμοσιμότητα επιμέρους τύπων παρεμβάσεων για επιχειρήσεις διαφόρων τύπων (π.χ. αναλόγως τομέα δραστηριότητας, τόπου εγκατάστασης, μεγέθους κ.λπ.).

Στο πλαίσιο αυτό ήταν σαφής η ανάγκη καταγραφής και αποσαφήνισης των προσαρμογών που χρειάζονται οι ελληνικές επιχειρήσεις ώστε να λειτουργήσουν με βελτιωμένες προοπτικές στο διεθνές περιβάλλον και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τον ανταγωνισμό. Η ανάγκη αυτή καλύφθηκε με τη διεξαγωγή έρευνας πεδίου σε αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων στους βασικούς κλάδους οικονομικής δραστηριότητας.

Οι επιχειρήσεις στο πλαίσιο της έρευνας αυτής καλούνται να εκτιμήσουν την ανάγκη και τη σκοπιμότητα των προσαρμογών, καθώς και το στάδιο στο οποίο αυτές βρίσκονται τόσο σύμφωνα με τον προγραμματισμό της προηγούμενης τριετίας (2004-2006), όσο και με βάση το στρατηγικό σχεδιασμό της επόμενης (2007-2009). Επίσης οι επιχειρήσεις επισημαίνουν τα βασικά προσκόμματα (εμπόδια) που αντιμετωπίζουν ή αντίστοιχα αντιμετώπισαν στην προώθηση των προσαρμογών που κρίνουν σκόπιμες ή κατά τη διαδικασία υλοποίησής τους.

Τέλος, βασική ενότητα του ερωτηματολογίου αποτελεί και η εκτίμηση των επιχειρήσεων για τα προσδοκώμενα αποτελέσματα και τα οφέλη που αναμένουν από την ορθή υλοποίηση της προσαρμογής, παράγοντας που μπορεί να θεωρηθεί ότι ενθυλακώνει την αναγκαιότητα στην προώθηση προσαρμογών και εν μέρει ποσοτικοποιεί τη συμβολή τους στην τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας.

1.2 Επιλογή κλάδων ανάλυσης

Βασικός κορμός της μελέτης και κύριο χαρακτηριστικό της είναι η καταγραφή των απόψεων και εκτιμήσεων των ίδιων των επιχειρήσεων, οι οποίες αποτελούν άλλωστε την κύρια πηγή πληροφόρησης για την αποτύπωση των εξεταζόμενων ζητημάτων. Ο όγκος δηλαδή των απαιτούμενων πληροφοριών που συλλέχθηκαν και στήριξαν την ανάλυση δεν συνδέεται με δευτερογενείς πηγές, αλλά αποτελείται από πρωτογενή στοιχεία που προήλθαν με τη διεξαγωγή έρευνας πεδίου στις επιχειρήσεις. Πιο συγκεκριμένα, η έρευνα προς τις επιχειρήσεις επέτρεψε τη συλλογή πρωτογενών ποσοτικών και ποιοτικών στοιχείων για τη σκοπιμότητα και την πρόοδο στην υλοποίηση των παραγωγικών και οργανωτικών προσαρμογών που οι ίδιες θεωρούν απαραίτητες, ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητά τους. Παράλληλα όμως ανιχνεύτηκαν οι ανασταλτικοί παράγοντες, που εμποδίζουν μια τέτοια διαδικασία προσαρμογής, αλλά και τα οφέλη που οι επιχειρήσεις εκτιμούν ότι θα αποκομίσουν, εφόσον αυτή ολοκληρωθεί με επιτυχία. Η έρευνα αυτή επομένως κατέστησε εφικτή την απάντηση στα κρίσιμα ερωτήματα της μελέτης.

Η ανάγκη προσαρμογών και βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας αφορά και «αγγίζει» όλους τους τομείς της οικονομίας. Συνεπώς η εμπειρική έρευνα κάλυψε ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων από όλους τους βασικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας, παρόλο που εννοιολογικά το πρωταρχικό ενδιαφέρον εντοπίστηκε στον τομέα της Βιομηχανίας.

Στο πλαίσιο αυτό η έρευνα πεδίου καλύπτει αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων εκτός από τη Βιομηχανία (μεταποίηση), και από τον κλάδο των Κατασκευών, τον χώρο του Εμπορίου (κυρίως Λιανικό) και ενδεικτικά κάποιων άλλων υπηρεσιών του τριτογενούς τομέα (Λοιπές Υπηρεσίες). Στις επόμενες παραγράφους αναλύονται ποσοτικά χαρακτηριστικά και παράμετροι που αποτυπώνουν τη σημασία του κάθε κλάδου για το εγχώριο επιχειρηματικό γίγνεσθαι. Τα κριτήρια αυτά περιλαμβάνουν τη συμβολή του κλάδου στο ΑΕΠ της χώρας, τη συμμετοχή του στην απασχόληση και στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κ.α. Επίσης αναφέρονται οι κλάδοι που συνθέτουν τον κάθε τομέα και από τους οποίους λήφθηκε αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων για τις ανάγκες της έρευνας πεδίου. Σημειώνεται ότι οι επιχειρήσεις κατατάσσονται σε επιμέρους κλάδους σύμφωνα με την ταξινόμηση NACE Rev.1 η οποία και αντιστοιχεί σχεδόν εξ ολοκλήρου στη ΣΤΑΚΟΔ 2003. Αναλυτικότερα για τους επιμέρους τομείς και κλάδους μπορεί να αναφερθεί ότι:

❖ Βιομηχανία (μεταποίηση)

Οι κλάδοι της μεταποίησης καταλαμβάνουν την περίοδο 2000-2006 ποσοστό περί το 79% της ακαθάριστης αξίας παραγωγής του συνόλου της βιομηχανίας (Ορυχεία – Λατομεία - Μεταλλεία, Μεταποίηση, Ηλεκτρισμός – Φυσικό Αέριο-Νερό). Άλλωστε η Βιομηχανία συμμετέχει σε ποσοστό περί το 10% στο συνολικό ΑΕΠ της χώρας. Το 2006 το ποσοστό αυτό φτάνει το 9,7%, επίδοση οριακά ανώτερη του 2005¹. Σε όρους απασχόλησης στους μεταποιητικούς κλάδους απασχολείται η πλειονότητα των εργαζομένων του δευτερογενούς τομέα (εκτός κατασκευών), δηλαδή συνολικά το 12,8% του συνόλου των απασχολούμενων στη χώρα. Στη μεταποίηση άλλωστε κατά μέσο όρο την περίοδο 1998-2006 απασχολείται το υψηλότερο μερίδιο εργαζομένων σε σχέση μισθωτής εργασίας. Σε κλαδικό επίπεδο η μεταποίηση αποτελείται από 23 κλάδους [Nace Rev.1: 15-37] με σημαντικότερο αυτών των Τρόφιμων – Ποτών τόσο σε όρους παραγωγής, όσο και απασχόλησης. Η έρευνα πεδίου διεξήχθη έτσι σε όλους τους διψήφιους κλάδους της μεταποίησης, δηλαδή στις επιχειρήσεις που δηλώνουν βασική δραστηριότητα στους κλάδους NACE 15 έως NACE 37 (βλ. Πίνακα 1).

❖ Κατασκευές

Τα τελευταία χρόνια ο τομέας των κατασκευών (NACE 45) συνετέλεσε σε μεγάλο βαθμό στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και η σημασία του στη διαμόρφωση των συνολικών μακροοικονομικών μεγεθών ενισχύθηκε. Η πρωτεύουσα θέση του στην ελληνική οικονομία αναδεικνύεται και από τη συμμετοχή των κατασκευών στη διαμόρφωση του ΑΕΠ, η οποία τα τελευταία χρόνια κινείται στο επίπεδο του 8%. Το 2003 το ποσοστό αυτό φτάνει την ανώτερη τιμή του, ενώ το 2006 προσεγγίζει το 8,5%, ενισχύοντας τη θέση του έναντι του προηγούμενου έτους. Ο τομέας συγκεντρώνει την περίοδο 1998-2000 το 8% του συνόλου των εργαζομένων στη χώρα, με τη συμμετοχή του να διευρύνεται σταδιακά και το 2005 να φτάνει το 8,4%. Η δυναμικότητα του κλάδου συνδέθηκε επίσης άμεσα με τα μεγάλα έργα υποδομής στο πλαίσιο της προετοιμασίας των Ολυμπιακών Αγώνων.

Σε κλαδικό επίπεδο ο τομέας των κατασκευών [Nace 45] αποτελείται από τους υποκλάδους που περιγράφονται στον πίνακα 2, ο βασικότερος εξ αυτών είναι "η κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων ή μερών του - έργα πολιτικού μηχανικού". Ο κλάδος περιλαμβάνει δραστηριότητες που σχετίζονται κυρίως με την κατασκευή κάθε τύπου κτιρίου και έργα πολιτικού μηχανικού (π.χ. γέφυρες σήραγγες, αγωγοί κ.ά.), δηλαδή έχουν τη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία στο τελικό κατασκευαστικό προϊόν. Στο πλαίσιο αυτό, η έρευνα πεδίου στις κατασκευές περιλαμβάνει επιχειρήσεις που δηλώνουν βασική δραστηριότητα σε αυτόν τον

¹ ΕΣΥΕ, Τα στοιχεία προέκυψαν μετά την αναθεώρηση του έτους βάσης, σύμφωνα με τον κανονισμό 2223/96 (ESA95)

κλάδο. Όλοι οι επιμέρους τριψήφιοι κλάδοι των κατασκευών λαμβάνονται υπόψη στην έρευνα (βλ. Πίνακα 2).

Πίνακας 1. Βιομηχανία: Κλάδοι ανάλυσης

Κωδικός NACE	Ονοματολογία Κλάδων
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού
17	Παραγωγή κλωστοϋφαντουργικών υλών
18	Κατασκευή ειδών ένδυσης-Γουναρικών
19	Βιομηχανία Δέρματος-Δερματίνων ειδών
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων από ξύλο
21	Κατασκευή χαρτοπολτού, χάρτου και προϊόντων από χαρτί
22	Εκδόσεις, εκτυπώσεις και αναπαραγωγή προεγγεγραμμένων μέσων
23	Παραγωγή οπτάνθρακα, προϊόντων διύλισης πετρελαίου και πυρηνικών καυσίμων
24	Παραγωγή χημικών ουσιών, προϊόντων και συνθετικών ινών
25	Κατασκευή προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (εξαιρούνται μηχανήματα και είδη εξοπλισμού)
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού
30	Κατασκευή μηχανών γραφείου και ηλεκτρονικών υπολογιστών
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών μ.α.κ.
32	Κατασκευή εξοπλισμού και συσκευών ραδιοφωνίας, τηλεόρασης και επικοινωνιών
33	Κατασκευή ιατρικών οργάνων, ακρίβειας και οπτικών οργάνων, κατασκευή ρολογιών κάθε είδους
34	Κατασκευή αυτοκινήτων, οχημάτων, ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων
35	Κατασκευή λοιπού εξοπλισμού μεταφορών
36	Κατασκευή επίπλων, λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.
37	Ανακύκλωση

Πίνακας 2. Κατασκευές: Κλάδοι ανάλυσης

Κωδικός NACE	Ονοματολογία Κλάδων
451	Προετοιμασία εργοταξίου
452	Κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων - έργα πολιτικού μηχανικού
453	Τεχνικές εγκαταστάσεις κτιρίων
454	Αποπεράτωση κτιρίων

❖ Λιανικό Εμπόριο

Ο τομέας του Λιανικού Εμπορίου αποτελεί βασικό τομέα επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Ελλάδα. Απασχολεί πάνω από το 34% του συνολικής απασχόλησης, αντιπροσωπεύει σαφώς το σημαντικότερο τμήμα του εμπορίου, ενώ εμφανίζει μεγαλύτερη συγκέντρωση στους επιμέρους υποκλάδους των τροφίμων– ποτών και εμπορίου οικιακών συσκευών. Στο δειγματοληπτικό πλαίσιο της έρευνας ωστόσο κρίθηκε σκόπιμο να περιληφθούν και επιχειρήσεις που δηλώνουν βασική δραστηριότητα σε κλάδους του Χονδρικού Εμπορίου (NACE 51), καθώς σε αρκετές περιπτώσεις οι επιχειρήσεις συνδυάζουν τις αντίστοιχες δραστηριότητές τους. Επιπροσθέτως, στο δείγμα περιλήφθηκαν και επιχειρήσεις εμπορίας οχημάτων – ανταλλακτικών οι οποίες ανήκουν επίσης στο Λιανικό Εμπόριο. Αναλυτικότερα η έρευνα διεξάγεται στις επιχειρήσεις με βασική δραστηριότητα στους κλάδους του Πίνακα 3.

Πίνακας 3. Λιανικό Εμπόριο: Κλάδοι ανάλυσης

Κωδικός NACE	Ονοματολογία Κλάδων
501	Εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων
502	Αυτοκίνητα οχήματα, συντήρηση και επισκευή
503	Αυτοκινήτων οχημάτων μέρη και εξαρτήματα, πώληση
504	Μοτοσικλέτες και συναφή μέρη και εξαρτήματα, πώληση, συντήρηση και επισκευή
505	Καύσιμα οχημάτων, λιανική πώληση
513	Τρόφιμα, ποτά και καπνός, χονδρικό εμπόριο
514	Οικιακής χρήσης, είδη, χονδρικό εμπόριο
515	Ενδιάμεσα προϊόντα μη αγροτικά, απορρίμματα και υπολείμματα, χονδρικό εμπόριο
518	Μηχανήματα και εξοπλισμός, χονδρικό εμπόριο
519	Χονδρικό εμπόριο, άλλο
521	Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα
522	Τρόφιμα, ποτά και καπνός, λιανικό εμπόριο σε ειδικευμένα καταστήματα
523	Φαρμακευτικά και ιατρικά προϊόντα, καλλυντικά και είδη τουαλέτας, λιανικό εμπόριο
524	Λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα, άλλο
525	Άλλο λιανικό εμπόριο καινούριων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα
527	Λιανικό εμπόριο που δεν διενεργείται σε καταστήματα
528	Επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης

❖ Υπηρεσίες: Τουρισμός και Λοιπές υπηρεσίες

Ο τομέας των υπηρεσιών αποτελεί εκ φύσεως έναν τομέα που διέπεται από μεγάλη ετερογένεια δραστηριοτήτων. Σε αυτόν συνυπάρχουν κλάδοι που στηρίζονται σε ένα ισχυρό τεχνολογικό υπόβαθρο και απασχολούν υψηλά ποσοστά ειδικευμένου προσωπικού (όπως π.χ. πληροφορική), αλλά και κλάδοι χαμηλής τεχνολογικής έντασης με υψηλά ποσοστά απασχολούμενων χαμηλών δεξιοτήτων. Επίσης κλάδοι που παρέχουν κυρίως επιχειρηματικές υπηρεσίες και κλάδοι που απευθύνονται περισσότερο σε απλούς καταναλωτές. Σε μεγάλο βαθμό αυτή η ετερογένεια είναι αποτέλεσμα του ότι στον τριτογενή τομέα περιλαμβάνεται, «δια της απόπου επαγωγής», ό,τι δεν ανήκει στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Επομένως κάθε ανάλυση του τομέα των υπηρεσιών γενικά πάσχει στη γενίκευση των συμπερασμάτων.

Στο πλαίσιο αυτής της μελέτης και δεδομένης της μορφής και διάρθρωσης του τομέα των υπηρεσιών τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την επιλογή των επιμέρους κλάδων βασίζονται από τη μία πλευρά σε ποσοτικά στοιχεία και παραμέτρους που αποτυπώνουν τη σημασία του κάθε κλάδου από την άλλη πλευρά όμως, τέθηκαν επίσης και κάποιες στρατηγικές προτεραιότητες, που η ομάδα έργου θεώρησε ότι με βάση το περιεχόμενο του έργου πρέπει να τεθεί. Επομένως έγινε μία συνθετική προσέγγιση που να λαμβάνει υπόψη όλες αυτές τις παραμέτρους.

Στο πλαίσιο της παρούσας μελέτης και δεδομένου του ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τις τουριστικές δραστηριότητες, αποφασίστηκε να εξεταστεί ξεχωριστά αυτό το τμήμα των υπηρεσιών. Το πρόβλημα όμως που ανακύπτει είναι ότι τα αποτελέσματα της τουριστικής κίνησης σε μία χώρα διαχέονται στο σύνολο της οικονομικής δραστηριότητας, καθώς υπάρχει ένα πλήθος επιχειρήσεων με διάφορες δραστηριότητες που έμμεσα ή άμεσα επηρεάζονται από αυτήν. Στην προκειμένη περίπτωση και λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη η μελέτη να καταλήξει σε ουσιαστική και στοχευμένη ανάλυση και εξειδίκευση των αντίστοιχων πολιτικών, αποφασίστηκε η έρευνα να διεξαχθεί αποκλειστικά σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις (**NACE 55.1: Ξενοδοχεία**). Με αυτόν τον τρόπο γίνεται δυνατός ο σχεδιασμός ενός ερωτηματολογίου προσαρμοσμένου στην ορολογία και τη δραστηριότητα των ξενοδοχείων, κάτι που επιτρέπει μεγαλύτερη σαφήνεια και αξιοπιστία στα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ ταυτόχρονα επιτρέπει ένα καλύτερο ερμηνευτικό πλαίσιο για την ειδική μελέτη του κλάδου αυτού.

Σε ότι αφορά τις **Λοιπές υπηρεσίες**, επιλέχθηκαν αρχικά οι επιχειρήσεις που δηλώνουν βασική δραστηριότητα στον κλάδο των επιχειρηματικών υπηρεσιών (NACE 74). Εστίασαμε δηλαδή στο κομμάτι των business services το οποίο αν και είναι επίσης αρκετά ετερογενές και περιλαμβάνει πλήθος δραστηριοτήτων που σχετίζονται με διάφορες υπηρεσίες, εμφανίζει την υψηλότερη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία μεταξύ των κλάδων υπηρεσιών (περίπου 24%). Σε

αυτόν άλλωστε περιλαμβάνεται το τμήμα των συμβουλευτικών υπηρεσιών (consulting) που έχει γνωρίσει σημαντική ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια στο ελληνικό περιβάλλον. Επιπροσθέτως όμως κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθούν στην ανάλυση και οι Υπηρεσίες πληροφορικής (NACE: 72) ως ένας κλάδος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, καθώς έχει παρουσιάσει μία ταχύτατη ανάπτυξη την τελευταία δεκαετία, με πολλαπλασιασμό των επιχειρηματικών ευκαιριών και αύξηση της απασχόλησης με νέες θέσεις εργασίας. Εξάλλου, οι τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών (ΤΠΕ) είναι τεχνολογίες υποδομής, επηρεάζουν δηλαδή οριζόντια το σύνολο της οικονομικής και κοινωνικής δραστηριότητας της χώρας. Επομένως οι προσαρμογές που μπορεί να υιοθετήσει ο κλάδος αυτός έχει άμεσες επιπτώσεις σε ένα πλήθος άλλων κλάδων. Ακόμα και παραδοσιακοί κλάδοι της μεταποίησης όπως τα τρόφιμα ή η ένδυση κτλ, αλλά και κλάδοι παροχής υπηρεσιών όπως ο Τουρισμός, μπορούν να ωφεληθούν από τη διάχυση των νέων τεχνολογιών στις επιχειρηματικές τους λειτουργίες, βελτιώνοντας την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητά τους.

Πίνακας 4. Λοιπές Υπηρεσίες: Κλάδοι ανάλυσης²

Κωδικός NACE	Ονοματολογία Κλάδων
602	Χερσαίες Μεταφορές
721	Παροχή συμβουλών για τον υλικό εξοπλισμό πληροφορικής
722	Παροχή συμβουλών και προμήθεια λογισμικού
723	Επεξεργασία δεδομένων
724	Τραπεζών δεδομένων σχετικές δραστηριότητες
725	Συντήρηση και επισκευή μηχανών γραφείου, λογιστικών μηχανών και εξοπλισμού πληροφορικής
726	Άλλες συναφείς δραστηριότητες πληροφορικής
741	Νομικές δραστηριότητες - υπηρεσίες λογιστικής, τήρησης βιβλίων, ελέγχου, παροχής φορολογικών συμβουλών - έρευνα αγοράς, δημοσκοπήσεις - επιχειρηματικές, διαχειριστικές συμβουλές - ελεγχουσες εταιρείες
742	Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων και μηχανικών, δραστηριότητες, και άλλες δραστηριότητες παροχής τεχνικών συμβουλών
743	Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις
744	Διαφήμιση
745	Εξεύρεση και προμήθεια προσωπικού
748	Επιχειρηματικές δραστηριότητες, άλλες διάφορες π.δ.κ.α.

Επίσης στην έρευνα περιλήφθηκαν και επιχειρήσεις από τον κλάδο των Χερσαίων Μεταφορών (NACE 60.2). Η σημασία του κλάδου αυτού είναι ουσιαστική για την ανάπτυξη της εθνικής οικονομίας. Η άρση των φραγμών στις διασυνοριακές συναλλαγές και μετακινήσεις μεταξύ

² Ουσιαστικά από τον NACE 74 δεν συμπεριλήφθηκαν στην ανάλυση οι κλάδοι: 746 (δραστηριότητες Ιδιωτικού αστυνομικού και παροχής προστασίας), 747 (δραστηριότητες καθαρισμού κτιρίων, μέσων μεταφοράς και άλλων χώρων).

των χωρών-μελών της ΕΕ συνετέλεσε στην αύξηση του όγκου των μεταφορών εμπορευμάτων και επιβατών. Το άνοιγμα των συνόρων και η ελεύθερη διακίνηση επιβατών και εμπορευμάτων αποτελεί κυρίαρχο στόχο για την προώθηση της επιχειρηματικής δραστηριότητας και εύρεση νέων αγορών. Η ανάπτυξη ταχείας, αποτελεσματικής και οικονομικότερης μετακίνησης επιβατών και εμπορευμάτων για την επίτευξη μιας πιο δυναμικής οικονομίας και κοινωνικής συνοχής αποτελεί βασικό στόχο πολιτικής στον τομέα των μεταφορών, σε εθνικό και διεθνές επίπεδο. Συνολικά, οι τριψήφιοι κλάδοι που επιλέχθηκαν για την έρευνα πεδίου από το τμήμα των υπηρεσιών παρουσιάζονται στον Πίνακα 4.

1.3 Δειγματοληψία

Για τη διαμόρφωση του δειγματοληπτικού πλαισίου της έρευνας χρησιμοποιήθηκε ο επιχειρηματικός οδηγός της HELLASTAT που περιλαμβάνει επιχειρήσεις νομικής μορφής ΑΕ και ΕΠΕ³. Πρόκειται για μια αξιόπιστη βάση δεδομένων από την οποία αντλήθηκαν τα δείγματα που χρησιμοποιήθηκαν στην έρευνα πεδίου. Ο έγκυρος πληθυσμός ανάλυσης (analysis frame) για κάθε τομέα φαίνεται στον επόμενο πίνακα (Πίνακας 7).

Η μέθοδος δειγματοληψίας, η οποία χρησιμοποιήθηκε για την επιλογή αντιπροσωπευτικού δείγματος επιχειρήσεων για κάθε τομέα, είναι η στρωματοποιημένη δειγματοληψία (Stratified Sampling). Η μέθοδος αυτή δίνει εκτιμήτριες με μικρότερη διακύμανση από τις εκτιμήτριες που αντιστοιχούν στην απλή τυχαία δειγματοληψία, αφού λαμβάνεται υπόψη η ομοιογένεια των μελών κάθε στρώματος. Επίσης με τη μέθοδο αυτή δύναται να χρησιμοποιηθούν διαφορετικά κλάσματα δειγματοληψίας (f) έτσι ώστε - όταν κρίνεται απαραίτητο - να εξεταστούν με μεγαλύτερη λεπτομέρεια ορισμένες υπο-ομάδες του πληθυσμού και να επιτευχθεί αντιπροσωπευτικότητα του κάθε στρώματος στο δείγμα.⁴

Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της Βιομηχανίας, των Κατασκευών, του Λιανικού Εμπορίου και των Λοιπών Υπηρεσιών κατατάσσονται σε επιμέρους κλάδους σύμφωνα με την ταξινόμηση NACE Rev.1. Στόχος της δειγματοληψίας που πραγματοποιήθηκε ήταν η λήψη αντιπροσωπευτικού δείγματος από όλους τους εξεταζόμενους κλάδους (βλ. πίνακες 1-4) σύμφωνα με την παραπάνω κωδικοποίηση.

Οι επιχειρήσεις που ανήκουν σε κάθε κλάδο δραστηριότητας χωρίζονται σε ομοιογενείς ομάδες (Strata) ανάλογα με το μέγεθός τους. Για τη διαστρωμάτωση των επιχειρήσεων ως προς το μέγεθος χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία κύκλου εργασιών για το 2004 (όπου διαπιστώθηκε μεγαλύτερη δυνατή πληρότητα στοιχείων στην αρχική βάση) και

³ Περισσότερα για τη βάση δεδομένων στο www.hellastat.gr

⁴ Δονατος Γ, Β. Χομπας, Στατιστικές Μέθοδοι, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σακκουλα, Αθήνα 1988

κατασκευάστηκαν τα στρώματα μεγέθους που ορίζοντα διεθνώς θέτοντας ως επιπλέον κριτήριο τη μη ύπαρξη ακραίων τιμών σε κάθε στρώμα⁵. Σε κάθε πάντως περιπτώση δημιουργήθηκαν τέσσερα στρώματα μεγέθους με βάση τον κύκλο εργασιών. Ειδικότερα

Στη **Βιομηχανία**, τις **Κατασκευές** και το **Λιανικό Εμπόριο** η στρωματοποίηση των επιχειρήσεων είναι η εξής:

α) <2 εκατ. € β) 2-10 εκατ. € γ) 10-50 εκατ € και δ) >50 εκατ. €

Στα **Ξενοδοχεία** η στρωματοποίηση γίνεται ως εξής:

α) < 300.000 € β) 300.000 € - 1 εκατ. € γ) 1 εκατ. € -3 εκατ. € και δ) > 3 εκατ €.

Στις **Υπηρεσίες** η στρωματοποίηση γίνεται:

α) <500.000 € β) 500.000 – 2 εκατ € γ) 2-10 εκατ. € και δ) >10 εκατ €

Είναι προφανές ότι τα όρια κάθε στρώματος έχουν προκύψει από τις αντίστοιχες κατανομές τζίρου, οι οποίες και διαφοροποιούνται κατά τομέα. Το δείγμα που λαμβάνεται από κάθε κλάδο περιλαμβάνει στοιχεία τόσο από μικρές, όσο και από μεγάλες επιχειρήσεις. Το μέγεθος της επιχείρησης και οι οικονομίες κλίμακας που μπορεί να αναπτύξει θεωρούνται καθοριστικά στοιχεία για τις οικονομικές συνθήκες στις οποίες δραστηριοποιείται, για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει και για τη δυνατότητα να εκμεταλλευτεί ευκαιρίες περαιτέρω ανάπτυξης, ενώ παράλληλα συνδέεται με την ανταγωνιστική της θέση στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Η διαδικασία της δειγματοληψίας περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

Στάδιο 1^ο

Κάθε τομέας που εξετάζεται χωρίζεται στους επιμέρους κλάδους (2ψηφίος στη Βιομηχανία, 3ψηφίος στο Λιανικό Εμπόριο, τις Κατασκευές και τις Λοιπές Υπηρεσίες).

Ο πληθυσμός των N μελών του κάθε τομέα κατανέμεται σε h κλάδους $h=1,2,\dots,H$. Δηλαδή έχουν $N=\sum N_h$, για $h=1,2,\dots,H$

Στάδιο 2^ο

Κάθε κλάδος (h) κατανέμεται σε i στρώματα με βάση τον κύκλο εργασιών του.

Δηλαδή έχουν $H=\sum H_i$, για $i=1,2,3,4$

Στάδιο 3^ο

Από κάθε i – στρώμα επιλέγεται δείγμα με τυχαία δειγματοληψία.

Λαμβάνεται συνεπώς αριθμός επιχειρήσεων ανάλογος με το πλήθος αυτών που ανήκει στο κάθε στρώμα. Το επόμενο στάδιο είναι η επιλογή ενός αντιπροσωπευτικού ποσοστού επιχειρήσεων για κάθε στρώμα. Η τελική επιλογή των επιχειρήσεων που αντιπροσωπεύουν

⁵ European Commission, Enterprise and industry publications, SME definition User guide and model declaration

τον κλάδο γίνεται ανεξάρτητα στα στρώματα, μέσω συστηματικής δειγματοληψίας με κατάλληλο βήμα που εφαρμόστηκε στο υπάρχον δειγματοληπτικό πλαίσιο.

Πίνακας 7. Δειγματοληψία (αριθμός επιχειρήσεων)

	Πληθυσμός	Δείγμα
Βιομηχανία	6054	1043
Κατασκευές	1917	320
Ξενοδοχεία	3135	469
Εμπόριο	2740	557
Λοιπές Υπηρεσίες	2951	470
Σύνολο	16797	2859

Η ομάδα έργου συνεκτιμώντας το βαθμό απόκρισης που εμφανίζουν οι έρευνες οικονομικής συγκυρίας που διεξάγονται από το ΙΟΒΕ σε μηνιαία βάση -σύμφωνα με τις προδιαγραφές της DG ECFIN- σε αντιπροσωπευτικό δείγμα επιχειρήσεων για κάθε τομέα δραστηριότητας, κατέληξε στη διαμόρφωση συνολικού δείγματος 2859 επιχειρήσεων, και το οποίο κατανέμεται σε κλάδους (βλ. Πίνακα 7), με τρόπο τέτοιο ώστε η ποσοστιαία κατανομή του κάθε κλάδου στο σύνολό του τομέα να είναι η ίδια με αυτή του δειγματοληπτικού πλαισίου.

Όπως φαίνεται και στον συγκεντρωτικό πίνακα, έγινε αποστολή **2859** ερωτηματολογίων από όλους τους τομείς. Η αναλογία συνολικού δείγματος – πληθυσμού βρίσκεται στο 17%, ενώ κατά περίπτωση η αντίστοιχη αναλογία ανά κλάδο κυμαίνεται από 15,9% στα Ξενοδοχεία έως 17,8% στο Εμπόριο. Διαρθρωτικά, το 36,8% του δείγματος προέρχεται από τη Βιομηχανία και ακολουθεί με 19,7% το τμήμα του Εμπορίου. Σε όρους κύκλου εργασιών, η κατανομή του δείγματος φαίνεται στον Πίνακα 8.

Πίνακας 8. Κατανομή δείγματος βάσει μεγέθους (τζίρος 2004)

Αριθμός επιχειρήσεων					
	<2 εκατ. €	2-10 εκατ. €	10-50 εκατ. €	>50 εκατ. €	Σύνολο
Βιομηχανία	541	308	131	63	1043
Κατασκευές	220	73	24	3	320
Εμπόριο	318	149	66	24	557
	<500 χιλ. €	500 χιλ -2 εκατ. €	2-10 εκατ. €	>10 εκατ. €	
Υπηρεσίες	227	147	74	22	470
	<300 χιλ. €	300 χιλ -1 εκατ. €	1-3 εκατ. €	>3 εκατ. €	
Ξενοδοχεία	286	104	52	27	469

1.4 Σχεδιασμός έρευνας πεδίου - ερωτηματολογίων

Το βασικό εργαλείο της έρευνας πεδίου, είναι ένα δομημένο ερωτηματολόγιο που αποτελείται τόσο από ερωτήσεις κλίμακας (π.χ. πενταβάθμια Likert), στις οποίες οι επιχειρήσεις κλήθηκαν να εκτιμήσουν τον βαθμό στον οποίο «ισχύει» κάποιος από τους προτεινόμενους παράγοντες, όσο και από παραμετρικές ερωτήσεις, διχοτομικές ερωτήσεις, ή ακόμα ποσοτικές και ποιοτικές ανοικτές ερωτήσεις. Για τις ανάγκες της μελέτης και με βάση όσα αναφέρθηκαν και παραπάνω αναπτύχθηκαν **πέντε εξειδικευμένα ερωτηματολόγια**, διακριτά **για κάθε έναν** από τους προς εξέταση τομείς. Ο βασικός κορμός και η γενική δομή τους είναι κοινή ώστε να εξασφαλίζεται η δυνατότητα σύνθεσης των αποτελεσμάτων της έρευνας κατά τη φάση της επεξεργασίας τους. Από την άλλη πλευρά είναι σαφές ότι υπάρχουν επιμέρους διατυπώσεις και εξειδικεύσεις οι οποίες διαφοροποιούνται ανάλογα με τον κλάδο στον οποίο ανήκει κάθε επιχείρηση. Αναλυτικότερα το βασικό ερωτηματολόγιο που αναπτύχθηκε αποτελείται από πέντε θεματικές ενότητες:

❖ Ταυτότητα και χαρακτηριστικά της επιχείρησης

Το 1ο μέρος αναφέρεται σε Γενικές Πληροφορίες και περιλαμβάνει τα λεγόμενα δημογραφικά στοιχεία της επιχείρησης. Πιο συγκεκριμένα, εκτός από την ακριβή επωνυμία της επιχείρησης, καταγράφεται επιπλέον η έδρα της και τα πιθανά υποκαταστήματα - μονάδες, αλλά και βασικά στοιχεία δραστηριότητας όπως αριθμός απασχολούμενων, κύκλος εργασιών, εξαγωγές (βιομηχανία), αξία έργων (κατασκευές), δυναμικότητα (ξενοδοχεία), κτλ. Τα στοιχεία αυτά επέτρεψαν την απεικόνιση των βασικών χαρακτηριστικών του δείγματος ενώ παράλληλα χρησιμοποιήθηκαν για την ανάπτυξη των κατάλληλων συντελεστών στάθμισης που διασφάλισαν την ορθότητα και αντιπροσωπευτικότητα των συνολικών ευρημάτων

❖ Εξελίξεις κατά την τελευταία τριετία – Προβλέψεις για την επόμενη τριετία

Η ενότητα αυτή χωρίζεται σε δύο τμήματα. Στην πρώτη καταγράφεται καταρχάς η εξέλιξη βασικών μεγεθών της επιχείρησης κατά την πρόσφατη τριετία (2004-2006) και στη συνέχεια οι προβλέψεις τους για την επόμενη τριετία (2007-2009). Τα μεγέθη αυτά είναι η απασχόληση, ο κύκλος εργασιών, τα κέρδη, οι εξαγωγές (βιομηχανία), η πληρότητα (ξενοδοχεία) και η αξία έργων Ελλάδας και εξωτερικού (κατασκευές). Αυτές οι εκτιμήσεις και προβλέψεις προσέφεραν χρήσιμες πληροφορίες για την τρέχουσα δραστηριότητα των επιχειρήσεων, αλλά και τη δυναμική τους σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Στο δεύτερο τμήμα αυτής της ενότητας γίνεται καταγραφή της επενδυτικής δραστηριότητας καθώς και του τρόπου χρηματοδότησής της. Εξετάζεται επομένως η σημασία διάφορων μορφών ή μηχανισμών χρηματοδότησης στην προώθηση της επενδυτικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, πληροφορίες που μπορούν να τροφοδοτήσουν τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών (αναπτυξιακός νόμος, νέοι θεσμοί χρηματοδότησης όπως venture capital, κτλ).

❖ **Σκοπιμότητα, εφικτότητα και πρόοδος στην υλοποίηση παραγωγικών και οργανωτικών προσαρμογών**

Η ενότητα αυτή αποτελεί βασικό πυλώνα του ερωτηματολογίου που υποστηρίζει άλλωστε έναν από τους βασικούς στόχους της μελέτης. Πιο συγκεκριμένα, στην ενότητα αυτή προτείνονται μια σειρά από ενέργειες / προσαρμογές, οι οποίες αφορούν διαστάσεις της επιχειρηματικής λειτουργίας που υποστηρίζουν στρατηγικές επιλογές και που ενδεχομένως οι επιχειρήσεις έχουν αναλάβει ή σκοπεύουν να αναλάβουν για να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους. Οι επιχειρήσεις καλούνται λοιπόν να αξιολογήσουν σε πρώτη φάση το βαθμό σκοπιμότητας αυτών των προσαρμογών, επισημαίνοντας κατά πόσον η προτεινόμενη αλλαγή είναι *σκόπιμη, απολύτως απαραίτητη*, ή και *καθόλου απαραίτητη*.

Πρέπει να σημειωθεί ότι έγινε προσπάθεια οι προτεινόμενες προσαρμογές, να είναι αφενός σαφείς και εννοιολογικά προσδιορισμένες και αφετέρου εξειδικευμένες με τρόπο ώστε να αντιστοιχούν πιο άμεσα στους παράγοντες ανταγωνιστικότητας, όπως αυτοί έχουν οριστεί στο Εθνικό Σύστημα Μέτρησης Ανταγωνιστικότητας (ΕΣΜΑ). Για τη διευκόλυνση πάντως των ερωτώμενων και την πιο αξιόπιστη συλλογή των απαραίτητων πληροφοριών, οι προσαρμογές έχουν χωριστεί θεματικά. Σε αδρές γραμμές οι προτεινόμενοι τύποι προσαρμογών αφορούν:

α) την παραγωγική διαδικασία (βιομηχανία), κατασκευαστική δραστηριότητα εμπορική λειτουργία – προώθηση προϊόντων (εμπόριο), λειτουργία μονάδων (ξενοδοχεία), παροχή υπηρεσιών (λοιπές υπηρεσίες)

Εδώ περιλαμβάνονται προσαρμογές που σχετίζονται με την παραγωγική διαδικασία υπό ευρεία έννοια, τον πυρήνα δηλαδή της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Προτείνονται λοιπόν, μεταξύ άλλων, προσαρμογές που αφορούν στη διεύρυνση της δυναμικότητας, στον εκσυγχρονισμό ή στην εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής, στις επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας ή προστασίας του περιβάλλοντος, στις συνεργασίες με άλλες ελληνικές ή ξένες επιχειρήσεις, στις υπεργολαβίες, στην καθετοποίηση προς άλλους κλάδους, κ.α.

β) το εργατικό δυναμικό – εκπαίδευση προσωπικού

Εδώ προτείνονται προσαρμογές που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο των επιχειρήσεων. Οι προσαρμογές αυτές μπορεί να αφορούν μεταξύ άλλων την υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης, αυξομειώσεις προσωπικού, ζητήματα κατάρτισης και εκπαίδευσης προσωπικού, κτλ.

γ) την καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας

Στόχος της υποενότητας αυτής είναι η καταγραφή της καινοτομικότητας των επιχειρήσεων και του τρόπου με τον οποίο αποκτούν, αναπτύσσουν, διαχειρίζονται και ενσωματώνουν τη νέα τεχνολογία στις δραστηριότητες τους, τη συνεργασία τους με άλλους φορείς (ερευνητικούς και μη), κτλ. Αναζητούνται δηλαδή οι ενέργειες που αναλαμβάνουν οι επιχειρήσεις στην

κατεύθυνση αναβάθμισης του τεχνολογικού τους προφίλ, ώστε να σταθούν ανταγωνιστικά στο διεθνές περιβάλλον.

δ) την προώθηση προϊόντων / δίκτυα διανομής (βιομηχανία, προώθηση υπηρεσιών – δίκτυα (ξενοδοχεία)

Η ενότητα αυτή αντιμετωπίζεται ως ιδιαίτερη στην περίπτωση δύο τομέων (Βιομηχανία και Τουρισμός) και εξετάζει μεταξύ άλλων την ανάπτυξη και αξιοποίηση του ηλεκτρονικού εμπορίου, τη διεξαγωγή ερευνών αγοράς, την ανάπτυξη κέντρων – δικτύων διανομής, την εντατικοποίηση συνεργασιών, κτλ. Τα αντίστοιχα ζητήματα για τους άλλους τομείς έχουν ενσωματωθεί στην πρώτη θεματική ενότητα, μιας και κρίθηκε καταλληλότερη εννοιολογικά η ομαδοποίησή τους στον πυρήνα των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων, που περιλαμβάνονται στην πρώτη θεματική ενότητα.

Ταυτόχρονα οι επιχειρήσεις καλούνται να εκτιμήσουν τον «χρονισμό» αυτών των προσαρμογών. Εκτιμούν δηλαδή το στάδιο στο οποίο πιθανώς βρίσκονται αυτές οι προσαρμογές σε δύο χρονικές περιόδους. Από τη μία πλευρά αναφέρουν τι έχει γίνει στην πρόσφατη τριετία (2004-2006) και κατά πόσον οι προσαρμογές έχουν ολοκληρωθεί, είναι σε εξέλιξη ή απλώς δεν έχουν πραγματοποιηθεί. Από την άλλη πλευρά προχωρούν και σε μια πρόβλεψη για το τι θα συμβεί στην επόμενη περίοδο (2007-2009) και αν οι προσαρμογές συνεχίζονται, προγραμματίζονται ή απλώς δεν αποτελούν τελικά στρατηγική προτεραιότητα τους. Η δομή αυτή επέτρεψε με κατάλληλο συνδυασμό απαντήσεων να αναδειχθούν οι προσαρμογές οι οποίες και δεν έχουν «προκριθεί» ως σημαντικές, τουλάχιστον για την τρέχουσα περίοδο.

Σημειώνεται επίσης ότι σε όλες τις θεματικές ενότητες υπάρχει περιθώριο απάντησης για κάποια άλλη πιθανή προσαρμογή που η επιχείρηση έχει αναλάβει και ενδεχομένως δεν έχει περιληφθεί στην προτεινόμενη λίστα. Όλες οι πιθανές απαντήσεις καταγράφονται έτσι ώστε να είναι δυνατή η ομαδοποίησή τους σε επιμέρους ερμηνευτικούς παράγοντες κατά τη φάση της επεξεργασίας των δεδομένων.

❖ **Ανασταλτικοί Παράγοντες**

Στην ενότητα αυτή, οι επιχειρήσεις καλούνται να επισημάνουν τους λόγους που είτε τις εμποδίζουν να προχωρήσουν στις απαιτούμενες προσαρμογές, παρά το γεγονός ότι τις θεωρούν αναγκαίες, είτε συνδέονται με τα προβλήματα που αντιμετώπισαν κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους. Οι λόγοι αυτοί, που συνιστούν αντίστοιχα εμπόδια προσαρμογών, κατατάσσονται εννοιολογικά σε εσωτερικούς και εξωτερικούς παράγοντες.

Στους εσωτερικούς επισημαίνονται παράγοντες που συνδέονται με την οργάνωση και λειτουργία της ίδιας επιχείρησης. Έτσι προτείνεται μια λίστα που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων

την ανεπάρκεια κερδών, ανεπάρκεια πληροφόρησης, οργανωτικής ευελιξίας, απροθυμία ή έλλειψη κατάλληλου προσωπικού, κτλ.

Στους εξωτερικούς παράγοντες περιλαμβάνονται εμπόδια που αφορούν το επιχειρηματικό περιβάλλον μέσα στο οποίο κινούνται οι επιχειρήσεις. Προτείνεται λοιπόν λίστα με εμπόδια όπως η ανεπάρκεια ζήτησης, οι αδυναμίες των προμηθευτών και συνεργαζόμενων εταιρειών, διάφοροι παράμετροι του θεσμικού / ρυθμιστικού πλαισίου, η ένταση του ανταγωνισμού, τα προβλήματα χρηματοδότησης, κτλ.

Και σε αυτήν την περίπτωση δίνεται η δυνατότητα συμπλήρωσης από τις επιχειρήσεις κάποιου άλλου ανασταλτικού παράγοντα που δεν περιλαμβάνεται στα προτεινόμενα εμπόδια. Έτσι οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα να δηλώσουν οποιοδήποτε άλλο εμπόδιο αντιμετώπισαν κατά την πορεία υλοποίησης των προσαρμογών και το οποίο πιθανόν να μην έχει περιληφθεί στη δική μας παραμετροποίηση.

Μεθοδολογικά, οι επιχειρήσεις αξιολογούν τον βαθμό σημαντικότητας των εμποδίων αυτών σε μία πενταβάθμια κλίμακα Likert της οποίας το κάτω άκρο (1) υποδηλώνει καθόλου σημαντικό παράγοντα και το άνω άκρο (5) υποδηλώνει πολύ σημαντικό παράγοντα. Με αυτόν τον τρόπο ποσοτικοποιείται η σημασία των εξεταζόμενων παραμέτρων και δίνεται η δυνατότητα για πιο σύνθετες στατιστικές αναλύσεις (ANOVA, t-test, factor analysis, cluster analysis).

❖ **Προσδοκώμενα Αποτελέσματα Επιτυχούς Προσαρμογής**

Στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου οι επιχειρήσεις καλούνται να εκτιμήσουν, με ποσοτικό και ποιοτικό τρόπο, τις επιπτώσεις των προσαρμογών σε κρίσιμα μεγέθη της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας. Πιο συγκεκριμένα γίνεται η υπόθεση ότι οι επιχειρήσεις έχουν εξασφαλίσει όλες εκείνες τις προϋποθέσεις, ώστε πράγματι να υλοποιήσουν εντός της επόμενης πενταετίας τις παραγωγικές και οργανωτικές προσαρμογές που έχουν προκρίνει ως απολύτως απαραίτητες ή σκόπιμες. Υπό αυτές τις συνθήκες, προχωρούν σε ποσοτικές εκτιμήσεις για τα θετικά αποτελέσματα που είναι πιθανόν χάρη σ' αυτές τις προσαρμογές να επέλθουν στην επιχείρηση σε μια σειρά από μεγέθη: συνολικές πωλήσεις, κέρδη, απασχόληση γενικού και ειδικού προσωπικού, αξία έργων (κατασκευές), κτλ. Για την εκτίμηση αυτή χρησιμοποιείται μια τριθέσια κλίμακα που θεωρήθηκε απόλυτα λογική και συμβατή με τις αναμενόμενες απαντήσεις: *α) +1-5%, β) 5-10% και γ) >+10%*.

Επιπροσθέτως, οι επιχειρήσεις εκτιμούν με ποιοτικό τρόπο (καμία μεταβολή, μικρή βελτίωση, σημαντική βελτίωση) τις αντίστοιχες επιδράσεις: α) στην παραγωγικότητα, β) στο μερίδιο της επιχείρησης στην εγχώρια αγορά και γ) στην ανταγωνιστική θέση στη διεθνή αγορά. Με αυτόν τον τρόπο γίνεται ad hoc εκτίμηση για τη στόχευση των επιχειρήσεων σε παράγοντες που συνδέονται ευθέως με τη βελτίωση των επιχειρήσεων σε όρους ανταγωνιστικότητας.

Επισημαίνεται επίσης ότι και εδώ δίνεται η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να προσθέσουν όποια άλλα ποσοτικά ή ποιοτικά αποτελέσματα κρίνουν ότι μπορούν να επιτύχουν και τα οποία για την οικονομία της έρευνας δεν ήταν δυνατόν να περιληφθούν σε αυτήν την ενότητα.

1.5 Τρόπος διεξαγωγής έρευνας

Η έρευνα διεξήχθη με ταχυδρομική αποστολή. Για το ζήτημα του αρμοδίου ατόμου για τη συμμετοχή στην έρευνα (contact person) είναι σαφές ότι το περιεχόμενο της έρευνας αφορά ζητήματα στρατηγικής επιλογής μιας επιχείρησης και επομένως δεν μπορεί παρά να απευθύνεται στο ανώτερο επίπεδο αυτής. Έτσι παραλήπτης της έρευνας ήταν ο Γενικός Διευθυντής ή Διευθύνων Σύμβουλος από τον οποίο και αναζητήσαμε πληροφόρηση, καθώς εκτιμάται ότι πρωτίστως έχει πλήρη γνώση της κατάστασης που επικρατεί στην επιχείρηση και δευτερευόντως γνωρίζει την οικονομική και κοινωνική κατάσταση, που επικρατεί στο ευρύτερο περιβάλλον. Με αυτόν τον τρόπο θεωρούμε ότι αυξάνουμε τον βαθμό αξιοπιστίας των απαντήσεων -που θα αντικατοπτρίζουν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους ενδογενείς και εξωγενείς παράγοντες που επηρεάζουν την επιχειρηματική δραστηριότητα- και επομένως αναβαθμίζεται και το πληροφοριακό περιεχόμενο της έρευνας.

Το περιεχόμενο της έρευνας είναι ιδιαίτερο ευαίσθητο και σύνθετο. Ως εκ τούτου κρίθηκε σκόπιμο η ομάδα έργου να προχωρήσει σε μία συνδυασμένη προσέγγιση, ώστε να αυξηθεί ο βαθμός απόκρισής της. Στο πλαίσιο αυτό, η έρευνα ναι μεν διεξήχθη κυρίως ταχυδρομικά, ωστόσο ταυτόχρονα αξιοποιήθηκε η μεγάλη βάση δεδομένων με ηλεκτρονικές διευθύνσεις (e-mail), που έχει δημιουργήσει το IOBE στο πλαίσιο διεξαγωγής των ερευνών οικονομικής συγκυρίας. Στο e-mail ή φάκελο που εστάλη σε κάθε ερωτώμενο υπάρχει ενημερωτικό κείμενο που εξηγεί τον σκοπό της έρευνας, δήλωση απορρήτου των στοιχείων, καθώς και οδηγίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Σε δεύτερο στάδιο και μετά το πέρας ενός ικανοποιητικού χρονικού διαστήματος, που εξασφάλισε ότι οι επιχειρήσεις έχουν λάβει το ερωτηματολόγιο και έχουν εξετάσει τα ζητούμενα στοιχεία ακολούθησε υπενθύμιση της έρευνας (follow up) τηλεφωνικά και μέσω e-mail, έτσι ώστε οι απαντήσεις των επιχειρήσεων να δοθούν εντός του προδιαγραμμένου χρονικού διαστήματος που ετέθη σύμφωνα με το συνολικό χρονοδιάγραμμα του έργου.

Στην έρευνα ανταποκρίθηκε τελικά περίπου το 10% των επιχειρήσεων του δείγματος και συγκεντρώθηκαν 281 έγκυρα απαντημένα ερωτηματολόγια. Τα υψηλότερα ποσοστά ανταπόκρισης εντοπίζονται στη Βιομηχανία και στις κατασκευές. Ακολουθούν οι υπηρεσίες και το εμπόριο και τέλος τα ξενοδοχεία με ποσοστό περί το 7% παρά τον εποχικό χαρακτήρα των παρεχόμενων υπηρεσιών από τον τουριστικό κλάδο κατά την περίοδο διεξαγωγής της έρευνας (Μάρτιος – Απρίλιος). Το ποσοστό αυτό κρίνεται ικανοποιητικό λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες του ερωτηματολογίου, καθώς αναζητείται πληροφόρηση για ένα μεγάλος εύρος

προσαρμογών που σχετίζονται με όλες τις πτυχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας από την παραγωγή (παροχή) μέχρι και την προώθηση των προϊόντων (υπηρεσιών), ενώ συνυπολογίζονται μεταβλητές που συνδέονται με θέματα όπως η καινοτομία και το περιβάλλον.

1.6 Επεξεργασία στοιχείων - Στατιστική ανάλυση

Για την επεξεργασία των στοιχείων αναπτύχθηκαν μήτρες υποδοχής των δεδομένων τόσο σε Excel, όσο και SPSS για όλους τους τομείς που συμμετέχουν στην έρευνα. Πιο συγκεκριμένα, τα πεδία του ερωτηματολογίου κωδικοποιήθηκαν κατάλληλα δημιουργώντας έτσι μία Μήτρα Υποδοχής Δεδομένων. Η καταχώρηση των στοιχείων ήταν συνεχής και αυτόματη καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας.

Κάθε έγκυρο ερωτηματολόγιο λαμβάνει μοναδικό κωδικό ταυτότητας (ID number) που χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση της επιχείρησης και τη χαρακτηρίζει στην έρευνα και στο υπόλοιπο της στατιστικής επεξεργασίας. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται και η εμπιστευτικότητα των απαντήσεων, ώστε σε καμία περίπτωση να μη δίνονται αποτελέσματα στο επίπεδο της επιχείρησης, αλλά μόνο συγκεντρωτικά. Στη συνέχεια όλες οι απαντήσεις εισάγονται στη μήτρα όπως έχουν κωδικοποιηθεί δημιουργώντας ένα ηλεκτρονικό αρχείο (βάση δεδομένων) των απαντήσεων της έρευνας.

Με την ολοκλήρωση της έρευνας πεδίου και τη συλλογή των πρωτογενών δεδομένων, τα στοιχεία έτυχαν κατάλληλης στατιστικής επεξεργασίας. Η ανάλυση που πραγματοποιήθηκε αφορά σε πρώτο στάδιο μια σύντομη περιγραφική στατιστική επεξεργασία π.χ. πίνακες συχνοτήτων, μέσες τιμές, εντοπισμός ακραίων τιμών (outliers), τέτοια ώστε να προκύψει μια συνολική εικόνα της έρευνας (πινακοποίηση αποτελεσμάτων). Σε επόμενο στάδιο πραγματοποιήθηκε μια σειρά αναλύσεων μεταξύ των οποίων συσχετίσεις μεταξύ των ερωτήσεων, στατιστικοί έλεγχοι σημαντικότητας, αλλά και έλεγχοι για την επίδραση του μεγέθους των επιχειρήσεων, του κλάδου ή της παλαιότητας (σύμφωνα με το έτος ίδρυσης) άλλων μεταβλητών ελέγχου που μπορεί να επιλεγούν για την ανάλυση (t-test, ANOVA, κτλ).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Ταυτότητα των επιχειρήσεων της έρευνας

2.1 Ταυτότητα και χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων του δείγματος

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται οι γενικές πληροφορίες ταυτότητας των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα και συνθέτουν τα λεγόμενα δημογραφικά στοιχεία τους. Πρόκειται για τα γενικά χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα και εξυπηρετούν την ανάγνωση των αποτελεσμάτων της έρευνας ώστε να γίνεται σαφές το είδος και τα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων που αναλύονται. Οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα ξεπέρασαν τις 300, ωστόσο τα έγκυρα ερωτηματολόγια που χρησιμοποιήθηκαν στην ανάλυση αναφέρονται σε 294 επιχειρήσεις⁶. Στον Πίνακα 2.1 που αποτυπώνεται η κλαδική ταυτότητα του δείγματος,

Πίνακας 2.1: Κλαδική ταυτότητα επιχειρήσεων δείγματος

	Πληθυσμός	%
Βιομηχανία	125	42,5
Εμπόριο	53	18,0
Κατασκευές	42	14,3
Τουρισμός	32	10,9
Λοιπές Υπηρεσίες	42	14,3
Σύνολο	294	100,0

Το 42,5% του δείγματος προέρχεται από τον τομέα της βιομηχανίας και ένα 14% ακόμα ανήκει στις κατασκευές. Έτσι ο δευτερογενής τομέας της οικονομίας, ο οποίος άλλωστε εννοιολογικά συγκέντρωνε το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για το περιεχόμενο της συγκεκριμένης έρευνας, αντιπροσωπεύει σχεδόν το 60% του δείγματος που χρησιμοποιείται στην ανάλυση.

Στον Πίνακα 2.2 αποτυπώνεται η γεωγραφική κατανομή των επιχειρήσεων του δείγματος, διακρίνοντας μεταξύ των επιχειρήσεων που εδρεύουν στην ευρύτερη περιοχή Αττικής και Θεσσαλονίκης και στο υπόλοιπο της Ελλάδας. Σημειώνεται ότι η αποτύπωση λαμβάνει υπόψη όχι την έδρα διοίκησης των επιχειρήσεων, αλλά τον τόπο όπου βρίσκονται οι παραγωγικές τους μονάδες⁷. Στο πλαίσιο αυτό το 43,6% των επιχειρήσεων βρίσκεται εκτός του «μητροπολιτικού κέντρου» Αττικής και Θεσσαλονίκης, με τα Ξενοδοχεία να προέρχονται

⁶ Συνολικά ο βαθμός απόκρισης της έρευνας προσέγγισε το 10%

⁷ Έτσι για παράδειγμα μία επιχείρηση από τον χώρο του τουρισμού, που ενδεχομένως δηλώνει την έδρα της στην περιοχή της Αττικής, κατατάσσεται στην περιφέρεια όπου βρίσκεται η αντίστοιχη ξενοδοχειακή μονάδα

σχεδόν εξ' ολοκλήρου από την Περιφέρεια, αντίθετα με τις Λοιπές Υπηρεσίες που είναι συντριπτικά σε Αθήνα – Θεσσαλονίκη.

Πίνακας 2.2: Γεωγραφική κατανομή επιχειρήσεων δείγματος

	Αττική – Θεσσαλονίκη	Υπόλοιπη Ελλάδα	% «περιφερειακών» επιχειρήσεων
Βιομηχανία	63	62	49,6%
Εμπόριο	34	19	35,8%
Κατασκευές	27	15	35,7%
Τουρισμός	2	30	93,8%
Λοιπές Υπηρεσίες	38	4	9,5%
Σύνολο	162	125	43,6%

Σε ότι αφορά την ηλικία των επιχειρήσεων, οι τέσσερις στις εννέα ιδρύθηκαν μετά το 1991, ενώ δύο στις τρεις έχουν ιδρυθεί στην εικοσαετία 1980-2000. Μία στις οκτώ επιχειρήσεις είναι αρκετά παλαιότερη, καθώς έχει ιδρυθεί πριν το 1970 και προέρχεται κυρίως από τη βιομηχανία. Οι επιχειρήσεις από τον τομέα του τουρισμού μπορούν να θεωρηθούν ως οι πιο νέες, αφού σχεδόν το 10% έχει ιδρυθεί μετά το 2000.

Πίνακας 2.3: Ιστορικότητα επιχειρήσεων δείγματος

Κλάδος	Έτος ίδρυσης					Σύνολο
	Έως το 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 2000	Μετά το 2000	
Βιομηχανία	19,3%	24,4%	21,0%	28,6%	6,7%	100,0%
Εμπόριο	8,2%	20,4%	26,5%	38,8%	6,1%	100,0%
Κατασκευές	7,1%	7,1%	23,8%	54,8%	7,2%	100,0%
Τουρισμός	9,4%	25,0%	34,4%	21,9%	9,4%	100,0%
Υπηρεσίες	4,8%	11,9%	23,8%	52,4%	7,1%	100,0%
Σύνολο	12,2%	19,8%	24,8%	36,4%	6,8%	100,0%

Σε όρους μεγέθους, το 40% των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα (Πίνακας 2.4), απασχολεί τουλάχιστον 50 άτομα, ενώ από περίπου 30% ανήκει στα άλλα δύο στρώματα που χρησιμοποιήθηκαν. Γενικά επομένως το μέσο μέγεθος των επιχειρήσεων είναι υψηλό, αγγίζει τα 130 άτομα, ενώ η μέση επιχείρηση απασχολεί 45 άτομα. Διακλαδικά οι διαφοροποιήσεις μεγέθους είναι εμφανείς, ωστόσο αποδίδονται ακόμα πιο παραστατικά από τους αντίστοιχους μέσους όρους. Οι μισές τουριστικές επιχειρήσεις απασχολούν έως 19 άτομα, ενώ και οι επιχειρήσεις από τον τομέα των Υπηρεσιών μπορούν να χαρακτηριστούν ως μικρού μεγέθους. Οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις εντοπίζονται όπως είναι φυσικό στον δευτερογενή τομέα (βιομηχανία και κατασκευές).

Πίνακας 2.4: Κατανομή επιχειρήσεων δείγματος βάσει μεγέθους (στοιχεία 2006)

Κλάδος	≤ 19 άτομα	20-49 άτομα	≥ 50 άτομα	Μέσο προσωπικό	Διορθωμένος μέσος*	Διάμεσος
Βιομηχανία	26,4%	28,0%	45,6%	138 άτομα	85 άτομα	45 άτομα
Εμπόριο	31,4%	27,4%	41,2%	122 άτομα	58 άτομα	42 άτομα
Κατασκευές	14,6%	39,1%	46,3%	79 άτομα	58 άτομα	40 άτομα
Τουρισμός	50,0%	28,1%	21,9%	53 άτομα	33 άτομα	19 άτομα
Υπηρεσίες	45,2%	31,0%	23,8%	56 άτομα	31 άτομα	20 άτομα
Σύνολο	31,0%	29,7%	39,3%	129 άτομα	67 άτομα	45 άτομα

* πρόκειται για το μέσο όρο (trimmed mean) που προκύπτει αν εξαιρεθεί από την κατανομή το 5% των ακραίων τιμών (outliers).

Συνολικά οι επιχειρήσεις του δείγματος απασχολούν πάνω από **37000 άτομα**, με την πλειονότητα να προέρχεται από τον τομέα της Βιομηχανίας, ενώ το 2006 πραγματοποίησαν έναν κύκλο εργασιών σχεδόν **5 δισεκ. ευρώ**. Πρόκειται επομένως για ένα πολύ σημαντικό δείγμα επιχειρηματικής δραστηριότητας τόσο σε όρους απασχόλησης όσο και κύκλου εργασιών, γεγονός που προσδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στην καταγραφή και ανάλυση των απόψεών τους.

Πίνακας 2.5: Απασχόληση και κύκλος εργασιών (στοιχεία 2006)

Κλάδος	Απασχολούμενοι	Κύκλος εργασιών (εκατ. ευρώ)
Βιομηχανία	17.206	3.227
Εμπόριο	6.207	1.116
Κατασκευές	3.226	380
Τουρισμός	8.447	56
Υπηρεσίες	2.319	194
Σύνολο	37.405	4.973

Εκτός όμως από αυτά τα γενικά στοιχεία για το συνολικό δείγμα, αντλήθηκαν και κάποια πρόσθετα στοιχεία με κλαδικό ενδιαφέρον. Έτσι στον τομέα του τουρισμού οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα διαθέτουν συνολική δυναμικότητα **8.447 κλινών** (264 κλίνες κατά μέσο όρο), ενώ λειτουργούν περίπου 8,5 μήνες το χρόνο. Το 41% πάντως των επιχειρήσεων δηλώνουν 12-μηνη λειτουργία, ενώ δεν περιλαμβάνεται στην έρευνα καμία επιχείρηση που να λειτουργεί λιγότερο από 6 μήνες τον χρόνο. Επομένως το δείγμα αποτελείται κυρίως από επιχειρήσεις που δεν ασκούν περιστασιακή τουριστική δραστηριότητα, αλλά παρέχουν τουριστικές υπηρεσίες ισχυρού εύρους, ικανού να δικαιολογήσει αυξημένη και κυρίως στοχευμένη επενδυτική δραστηριότητα.

Στον κατασκευαστικό κλάδο, οι επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην έρευνα δραστηριοποιούνται κυρίως στην εγχώρια αγορά, ενώ η ευρεία πλειονότητα αυτών δηλώνουν ως κύρια δραστηριότητα τα Δημόσια Τεχνικά έργα. Ελάχιστοι (μόλις 5%) είναι αυτοί που δραστηριοποιούνται κυρίως στην κατασκευή κατοικιών, ενώ περίπου 15% ασχολούνται με

άλλα ιδιωτικά κτήρια (γραφεία, ξενοδοχεία, κτλ). Αν εκτιμηθεί ένα σταθμισμένος μέσος όρος μεταξύ των τριών κατηγοριών έργων, διαπιστώνεται ότι περίπου το 60% του τζίρου των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην έρευνα προέρχεται από Δημόσια έργα, ένα 12% από κατασκευή κατοικιών και το υπόλοιπο από λοιπές ιδιωτικές κατασκευές. Τέλος, από τις εμπορικές επιχειρήσεις, το 57% ασχολείται κυρίως με το λιανικό εμπόριο, ενώ αν σταθμιστεί ο αντίστοιχος τζίρος όλων των επιχειρήσεων, τότε περίπου το 63% προέρχεται από λιανικές πωλήσεις και το υπόλοιπο αφορά χονδρικό εμπόριο.

Σε κάθε περίπτωση γίνεται σαφές ότι το δείγμα αποτελείται από εκείνες τις επιχειρήσεις που πραγματικά ενδιαφέρουν εννοιολογικά την παρούσα έρευνα, μιας και έχουν σημαντική επιχειρηματική δραστηριότητα. Επομένως οι απόψεις τους για τις προσαρμογές που απαιτούνται για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους έχουν ιδιαίτερη βαρύτητα, καθώς αντιπροσωπεύουν έναν πυρήνα επιχειρήσεων που μπορεί πράγματι να δράσει ως μοχλός ανάπτυξης για ολόκληρη την εγχώρια επιχειρηματικότητα.

2.2 Εξέλιξη βασικών μεγεθών δραστηριότητας

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζεται η εξέλιξη βασικών μεγεθών των επιχειρήσεων (απασχόληση, κύκλος εργασιών, κέρδη, κτλ) κατά την πρόσφατη τριετία (2004-2006), καθώς και οι προβλέψεις τους για την επόμενη τριετία (2007-2009). Αυτές οι ποιοτικές εκτιμήσεις και προβλέψεις προσφέρουν χρήσιμες πληροφορίες για την τρέχουσα δραστηριότητα των επιχειρήσεων, αλλά και τη δυναμική τους σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, καθώς απαλλαγμένοι από τη «φορολογική» προσέγγιση των πωλήσεων, των κερδών κτλ και χωρίς να απαιτείται ποσοτικοποίηση, επιτρέπουν στον επιχειρηματία να αποδώσει σε αδρές γραμμές την αίσθησή του για το «πώς πάνε οι δουλειές»⁸.

Εξάλλου στο δεύτερο τμήμα αυτής της ενότητας γίνεται καταγραφή της επενδυτικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, καθώς και του τρόπου χρηματοδότησής της. Εξετάζεται έτσι η σημασία διάφορων μορφών ή μηχανισμών χρηματοδότησης στην προώθηση της επενδυτικής δραστηριότητας των επιχειρήσεων, πληροφορίες που μπορούν να τροφοδοτήσουν τη διαμόρφωση σχετικών πολιτικών (αναπτυξιακός νόμος, νέοι θεσμοί χρηματοδότησης όπως *venture capital*, κτλ).

2.2.1 Εκτιμήσεις και προβλέψεις

Στους πίνακες που ακολουθούν καταγράφονται οι εκτιμήσεις και προβλέψεις των επιχειρήσεων του δείγματος για την πορεία της απασχόλησης την τριετία 2004-2006 και την

⁸ Αυτός ο μεθοδολογικός τρόπος έρευνας χρησιμοποιείται άλλωστε την τελευταία 25ετία από την Ευρ. Επιτροπή στη διεξαγωγή των ερευνών οικονομικής συγκυρίας και θεωρείται ενδεικτικός του πραγματικού κλίματος που υπάρχει σε μια αγορά.

επόμενη τριετία. Τέσσερις στις εννέα επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αύξησαν το προσωπικό τους, ενώ ένα 18,5% δήλωσε πτωτική πορεία. Έτσι το ισοζύγιο αυτών που δηλώνουν αύξηση / μείωση της απασχόλησης είναι θετικό. Σε όλους τους τομείς η σχέση αυτή διαμορφώνεται θετικά, με το ευρύτερο ισοζύγιο να εντοπίζεται στον τομέα του εμπορίου, όπου άλλωστε οι μισές επιχειρήσεις δηλώνουν αύξηση της αντίστοιχης απασχόλησης. Είναι στη βιομηχανία όπου καταγράφεται το υψηλότερο ποσοστό μείωσης προσωπικού, τάση που αφενός επηρεάζει το σύνολο, αφετέρου δίνει στον τομέα αυτόν το «φτωχότερο» θετικό ισοζύγιο (+24,3). Στον Τουρισμό μόλις το 8,5% δηλώνει ότι προέβη σε μείωση προσωπικού την περίοδο που πέρασε, ωστόσο η πλειονότητα δηλώνει μάλλον στάσιμη απασχόληση.

Πίνακας 2.6α: Εκτίμηση για την πορεία της απασχόλησης την περίοδο 2004-2006

Σταθμισμένα αποτελέσματα⁹

Κλάδος	Απασχόληση την περίοδο 2004-06				+/-
	Ανοδική	Στάσιμη	Πτωτική	Σύνολο	
Βιομηχανία	47,4%	29,5%	23,1%	100,0%	24,3
Κατασκευές	48,3%	33,3%	18,3%	100,0%	30,0
Εμπόριο	57,7%	31,7%	10,6%	100,0%	47,1
Τουρισμός	36,2%	55,3%	8,5%	100,0%	27,7
Υπηρεσίες	60,3%	24,7%	15,1%	100,0%	45,2
Σύνολο	50,1%	31,9%	18,1%	100,0	32,0

Πίνακας 2.6β: Πρόβλεψη για την πορεία της απασχόλησης (2007-2009)

Σταθμισμένα αποτελέσματα

Κλάδος	Απασχόληση την περίοδο 2007-09				+/-
	Ανοδική	Στάσιμη	Πτωτική	Σύνολο	
Βιομηχανία	32,4%	50,3%	17,3%	100,0%	15,1
Κατασκευές	40,0%	36,7%	23,3%	100,0%	16,7
Εμπόριο	51,0%	40,4%	8,7%	100,0%	42,3
Τουρισμός	25,5%	70,2%	4,3%	100,0%	21,2
Υπηρεσίες	76,7%	21,9%	1,4%	100,0%	75,3
Σύνολο	41,3%	44,8%	13,9%	100,0%	27,4

Η θετική εικόνα δεν μεταβάλλεται και στην αντίστοιχη πρόβλεψη για την απασχόληση της τρέχουσας τριετίας, αλλά μάλλον ενισχύεται καθώς περιορίζεται το ποσοστό των απαισιόδοξων επιχειρήσεων στο 12% του συνολικού δείγματος. Ωστόσο σε επίπεδο τομέων καταγράφονται κάποιες διαφοροποιήσεις. Στη βιομηχανία το σχετικό ισοζύγιο αισιόδοξων / απαισιόδοξων περιορίζεται καθώς μεγαλύτερο τμήμα των επιχειρήσεων (οι μισές) δηλώνουν στασιμότητα στον τομέα. Στις κατασκευές η εικόνα είναι πιο συγκρατημένη, καθώς αυξάνεται το ποσοστό αυτών που «βλέπουν» μείωση προσωπικού στην επόμενη τριετία, ενώ και στον

⁹ Σε όλες τις ερωτήσεις που ακολουθούν τα αποτελέσματα είναι σταθμισμένα ως προς την απασχόληση με βάση τα συνήθη στρώματα μεγέθους ανά κλάδο.

Τουρισμό η τάση δείχνει σταθερότητα απασχόλησης. Αντίθετα, ακόμα πιο ευνοϊκή είναι η τάση Υπηρεσίες όπου και διαμορφώνεται η θετικότερη σχέση: τρεις στους τέσσερις προβλέπουν ότι θα είναι σε θέση να προσφέρουν νέες θέσεις εργασίας στην επιχείρησή τους στο επόμενο μεσοπρόθεσμο διάστημα. Τέλος, ηπιότερα θετικές είναι οι προβλέψεις στο Εμπόριο, όπου πάντως καταγράφεται το μικρότερο ποσοστό επιχειρήσεων που προβλέπει μείωση προσωπικού.

Ελέγχοντας τις απαντήσεις των επιχειρήσεων από άποψη μεγέθους¹⁰, διαπιστώνεται ότι στους περισσότερους κλάδους δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις και αποκλίσεις από τη γενική εικόνα. Γενικά πάντως οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις είναι πιο αισιόδοξες τόσο στις εκτιμήσεις τους, όσο και στις προβλέψεις τους (όχι όμως σε στατιστικά σημαντικό βαθμό).

Πίνακας 2.7α: Εκτίμηση για την πορεία των πωλήσεων (2004-2006)

Σταθμισμένα αποτελέσματα

Κλάδος	Πωλήσεις την Περίοδο 2004-06				+/-
	Ανοδικές	Στάσιμες	Πτωτικές	Σύνολο	
Βιομηχανία	68,9%	19,9%	11,3%	100,0%	57,6
Κατασκευές*	43,3%	35,0%	21,7%	100,0%	21,6
Εμπόριο	68,3%	19,8%	11,9%	100,0%	56,4
Τουρισμός	53,2%	23,4%	23,4%	100,0%	29,8
Υπηρεσίες	61,1%	25,0%	13,9%	100,0%	47,2
Σύνολο	63,0%	23,3%	13,7%	100%	49,3

*Αναφέρεται σε αξία έργων

Θετικότερη όμως είναι η αποτίμηση των επιχειρήσεων για την πορεία των πωλήσεών τους. Ένα 63% του δείγματος την αποτιμά ως ανοδική στην πιο πρόσφατη τριετία και ακόμα πιο διευρυμένο ποσοστό (69%) δηλώνει ότι θα διατηρηθεί ανοδική και στην επόμενη περίοδο. Επιπροσθέτως, ενώ το 13,7% του δείγματος δήλωνε πτωτικές πωλήσεις την τριετία 2004-2006, παραμένει απαισιόδοξο για τη μεσοπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων μόνο το 8%. Οι θετικότερες εκτιμήσεις και προβλέψεις προέρχονται από τον τομέα της Βιομηχανίας και του Εμπορίου, ενώ πιο δυσαρεστημένες από την εξέλιξη των εργασιών τους την περίοδο 2004-2006 δείχνουν οι κατασκευαστικές και τουριστικές επιχειρήσεις. Οι πρώτες μάλιστα δεν ακολουθούν τη γενικότερη τάση αισιοδοξίας για την επόμενη τριετία και παραμένουν απαισιόδοξες, σε αντίθεση με τις τελευταίες, οι προβλέψεις των οποίων είναι ευνοϊκότερες. Οι επιχειρήσεις από το Εμπόριο και τις Υπηρεσίες πάντως δείχνουν οι περισσότερο αισιόδοξες σε σχέση με τις υπόλοιπες επιχειρήσεις και σε αυτό το χαρακτηριστικό, κάτι που ερμηνεύει και τις θετικές προβλέψεις τους για την απασχόληση που επίσης είναι ευνοϊκές.

¹⁰ Οι έλεγχοι έγιναν με chi square test, στρωματοποιώντας κατάλληλα σε κλιμάκια μεγέθους (ως προς το προσωπικό) τα επιμέρους δείγματα.

Πίνακας 2.7β: Πρόβλεψη για την πορεία των πωλήσεων (2007-2009)*Σταθμισμένα αποτελέσματα*

Κλάδος	Πωλήσεις την Περίοδο 2007-09				+/-
	Ανοδικές	Στάσιμες	Πτωτικές	Σύνολο	
Βιομηχανία	74,3%	20,0%	5,7%	100,0%	68,6
Κατασκευές*	40,0%	36,7%	23,3%	100,0%	16,7
Εμπόριο	72,3%	23,8%	4,0%	100,0%	68,3
Τουρισμός	68,1%	21,3%	10,6%	100,0%	57,5
Υπηρεσίες	83,6%	13,7%	2,7%	100,0%	80,9
Σύνολο	69,3%	22,5%	8,2%	100%	61,1

*Αναφέρεται σε αξία έργων

Πιο συγκρατημένες είναι οι αντίστοιχες εκτιμήσεις και προβλέψεις για την πορεία των κερδών τους. Αν και πάλι σταθερά τέσσερις στους εννέα δηλώνουν την ικανοποίησή τους, καθώς εκτιμούν ανοδική πορεία των κερδών την τελευταία τριετία, ένας στους τέσσερις αντιμετώπισε μείωσή τους. Μάλιστα στον τομέα των κατασκευών, το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται στο -1,8, καθώς υπερτερούν στο δείγμα όσοι δηλώνουν πτώση στα κέρδη τους τη δύσκολη μεταολυμπιακή περίοδο. Πρόκειται κυρίως για μικρότερες επιχειρήσεις (<50 ατόμων) που ασχολούνται με τα Δημόσια έργα, όπως δείχνει η σχετική ανάλυση συσχέτισης και οι οποίες φαίνεται να έχουν πληγεί από πτωτική κερδοφορία τα προηγούμενα χρόνια, σε αντίθεση με τις μεγαλύτερες που είναι πιο ήπιες στις εκτιμήσεις τους. Πράγματι, μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες η αγορά ήταν αφενός υποτονική λόγω του περιορισμού του Προγράμματος Δημόσιων Επενδύσεων, αφετέρου υπήρξαν σημαντικές καθυστερήσεις στις αποπληρωμές των έργων που είχαν υλοποιηθεί στο πλαίσιο των Αγώνων. Αλλά και στον τομέα του Τουρισμού το 31% δηλώνει μείωση κερδών, ενώ μόνο στο Εμπόριο το σχετικό ισοζύγιο παρουσιάζεται πολύ θετικό: πέντε στους εννέα δηλώνουν άνοδο κερδών.

Πίνακας 2.8α: Εκτίμηση για την πορεία των κερδών (2004-2006)*Σταθμισμένα αποτελέσματα*

Κλάδος	Κέρδη την περίοδο 2004-06				+/-
	Ανοδική	Στάσιμη	Πτωτική	Σύνολο	
Βιομηχανία	51,3%	25,8%	22,8%	100,0%	28,5
Κατασκευές	32,7%	32,7%	34,5%	100,0%	-1,8
Εμπόριο	56,4%	29,7%	13,9%	100,0%	42,5
Τουρισμός	42,2%	26,7%	31,1%	100,0%	11,1
Υπηρεσίες	44,9%	29,0%	26,1%	100,0%	18,8
Σύνολο	45,7%	28,4%	26,0%	100%	19,7

Οι προβλέψεις όμως για την τρέχουσα περίοδο και εδώ βελτιώνονται σημαντικά: σχεδόν δύο στις τρεις επιχειρήσεις «βλέπουν» άνοδο και μόνο ένας στους δέκα παραμένει απαισιόδοξος. Παρά την άμβλυση του σχετικού ποσοστού, οι κατασκευαστικές επιχειρήσεις παραμένουν

από τους πλέον απαισιόδοξους καθώς το 14% αναμένει μείωση κερδών και στην επόμενη τριετία. Οι Υπηρεσίες και πάλι πρωτοστατούν στον «άνεμο αισιοδοξίας», καθώς ελάχιστοι είναι αυτοί που προβλέπουν μείωση κερδών στην τριετία 2007-2009.

Πίνακας 2.8β: Πρόβλεψη για την πορεία των κερδών (2007-2009)

Σταθμισμένα αποτελέσματα

Κλάδος	Κέρδη την περίοδο 2007-09				+/-
	Ανοδικά	Στάσιμα	Πτωτικά	Σύνολο	
Βιομηχανία	65,4%	25,8%	8,7%	100,0%	56,7
Κατασκευές	43,9%	42,1%	14,0%	100,0%	29,9
Εμπόριο	66,3%	28,7%	5,0%	100,0%	61,3
Τουρισμός	60,0%	31,1%	8,9%	100,0%	51,1
Υπηρεσίες	84,3%	12,9%	2,9%	100,0%	81,4
Σύνολο	63,4%	27,4%	9,2%	100%	54,2

Ειδικά στον τομέα του Τουρισμού οι επιχειρήσεις προβαίνουν επιπροσθέτως σε εκτιμήσεις και προβλέψεις για την πληρότητα των μονάδων τους, ενώ στη Βιομηχανία οι εξαγωγικές επιχειρήσεις απαντούν αντίστοιχα για την πορεία των εξαγωγών τους.

Από τα αποτελέσματα (Πίνακας 2.9) προκύπτει ότι οι μισές τουριστικές επιχειρήσεις εκτιμούν ότι η πληρότητά τους κινήθηκε ανοδικά την τριετία 2004-2006, αν και ένας στους τέσσερις εκτιμά πτωτική πορεία της πληρότητας την ίδια περίοδο. Το σχετικό ισοζύγιο όμως είναι θετικό (+26,7) και ενισχύεται στην πρόβλεψη για την επόμενη τριετία. Πράγματι, η αισιοδοξία είναι έντονη σε όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως μεγέθους, καθώς σχεδόν μηδενίζεται το ποσοστό αυτών που προβλέπουν πτώση πληρότητας, ενώ διευρύνεται το ποσοστό αυτών που προβλέπουν αύξηση στο 62%. Συγκλίνει επομένως αυτή η τάση με τις προβλέψεις για τα υπόλοιπα μεγέθη του τομέα, δικαιολογώντας έτσι τις θετικές προσδοκίες για βελτίωση του κύκλου εργασιών και των πωλήσεων.

Σε ότι αφορά τις εξαγωγές, η πλειονότητα των βιομηχανικών επιχειρήσεων δείχνει ικανοποιημένη από την πορεία τους την προηγούμενη τριετία, καθώς μόνο ένα 13,4% δηλώνει πτώση. Μάλιστα η ανάλυση ως προς το μέγεθος φανερώνει ότι είναι κυρίως οι μικρότερες επιχειρήσεις που δηλώνουν την δυσαρέσκειά τους: η μέση επιχείρηση που εκτιμά πτωτικές εξαγωγές δεν ξεπερνά τα 45 άτομα έναντι 90 ατόμων της μέσης επιχείρησης που εκτιμά ανοδική πορεία. Αν και το αντίστοιχο ισοζύγιο ως προς τη σχετική πρόβλεψη διευρύνεται, ένα 10% εξακολουθεί να δείχνει απαισιόδοξο. Η απαισιόδοξη πάντως εκπορεύεται κυρίως από τις πολύ μικρές (<10 ατόμων) βιομηχανικές επιχειρήσεις.

Πίνακας 2.9: Εκτιμήσεις και προβλέψεις για την πορεία της πληρότητας στον Τουρισμό και τις εξαγωγές στη Βιομηχανία (2004-2009)

Σταθμισμένα αποτελέσματα

Τουρισμός	Πληρότητα	
	Εκτίμηση (2004-2006)	πρόβλεψη (2007-2009)
Ανοδική	51,1%	62,2%
Στάσιμη	24,4%	35,6%
Πτωτική	24,4%	2,2%
Σύνολο	100,0%	100,0%
+/-	26,7	60,0
Βιομηχανία	Εξαγωγές	
	Εκτίμηση (2004-2006)	Πρόβλεψη (2007-2009)
Ανοδική	55,3%	69,5%
Στάσιμη	31,2%	20,3%
Πτωτική	13,4%	10,2%
Σύνολο	100%	100%
+/-	41,9	59,3

Σε άμεση ερώτηση για το αν οι επιχειρήσεις του δείγματος έχουν πραγματοποιήσει κάποιες επενδύσεις κατά την τελευταία τριετία, η συντριπτική πλειονότητα (77,6%) απαντά θετικά (Πίνακας 2.10). Το γεγονός αυτό φανερώνει ότι το δείγμα έχει επιδείξει μία αξιοσημείωτη επενδυτική δραστηριότητα, βρίσκεται σε διαδικασία προσαρμογών και επομένως οι απαντήσεις και πληροφορίες που προσφέρει στη συνέχεια της έρευνας έχουν εξαιρετικό ενδιαφέρον. Οι πιο δραστήριοι φαίνεται να προέρχονται από τον τομέα της Βιομηχανίας όπου σχεδόν έξι στους επτά δηλώνουν ότι προέβησαν σε κάποιου είδους επένδυση την προηγούμενη τριετία. Στον αντίποδα πιο διστακτικές δείχνουν οι τουριστικές επιχειρήσεις, όπου σχεδόν έναν στους τρεις δεν έχει υλοποιήσει κάποια επένδυση.

Ο έλεγχος ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων δείχνει στατιστικά σημαντικές διαφορές στην κατεύθυνση που είναι μάλλον αναμενόμενη: είναι οι μικρότερες επιχειρήσεις που δεν φαίνεται να έχουν προχωρήσει σε κάποια επενδυτική δραστηριότητα την τελευταία τριετία: το μέσο μέγεθος των «μη επενδυτικών» επιχειρήσεων είναι μόλις 25 άτομα έναντι 124 ατόμων των «επενδυτικών» (20 και 42 αντίστοιχα η μέση επιχείρηση).

Πίνακας 2.10: Επενδύσεις κατά την τριετία 2004 – 2006

	Μη επενδυτές	Επενδυτές	Σύνολο
Βιομηχανία	16,8%	83,2%	100,0%
Εμπόριο	26,4%	73,6%	100,0%
Κατασκευές	28,6%	71,4%	100,0%
Τουρισμός	31,3%	68,8%	100,0%
Υπηρεσίες	21,4%	78,6%	100,0%
Σύνολο	22,4%	77,6%	100,0%

Το πλέον ενδιαφέρον στοιχείο όμως είναι ο τρόπος, ο κεφαλαιακός μηχανισμός με τον οποίο χρηματοδοτήθηκαν οι επενδύσεις αυτές. Στον Πίνακα 2.11 καταγράφεται εκτός από τον αριθμό των επιχειρήσεων που χρησιμοποίησαν κάποιον από τους προτεινόμενους μηχανισμούς, το μέσο ποσοστό χρηματοδότησης. Αποδίδεται έτσι διαρθρωτικά η αντίστοιχη συνεισφορά κάθε μηχανισμού. Σχεδόν όλες οι επιχειρήσεις έχουν χρησιμοποιήσει ίδια κεφάλαια, ενώ οι μισοί χρησιμοποίησαν (και) τραπεζικό δανεισμό. Το μέσο ποσοστό χρηματοδότησης από ίδια κεφάλαια φτάνει στο 64% της επένδυσης, ενώ η τραπεζική συνεισφορά περιορίζεται στο 25%. Οι επιδοτούμενες επενδυτικές δράσεις είτε από κοινοτικά προγράμματα είτε από κρατικές επιχορηγήσεις κατατάσσονται στην τρίτη θέση, ενώ πολύ περιορισμένη είναι η συνεισφορά άτυπων επενδυτών ή των κεφαλαίων επιχειρηματικών συμμετοχών.

Πίνακας 2.11: Επενδύσεις κατά την τριετία 2004 – 2006

Τρόποι χρηματοδότησης	Αριθμός επιχειρήσεων	%	Μέσο ποσοστό χρηματοδότησης
Ίδια κεφάλαια	218	95,6%	63,9%
Τραπεζικός δανεισμός	122	53,5%	24,5%
Άτυπος δανεισμός από φίλους – συγγενείς	9	3,9%	0,8%
Χρηματοδότηση από κοινοτικά προγράμματα	53	23,2%	7,0%
Κρατική επιχορήγηση	32	14,0%	3,7%
Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capital)	2	0,9%	0,1%

Βάση: 228 επιχειρήσεις που δήλωσαν ότι υλοποίησαν κάποια επένδυση

Τα αποτελέσματα επομένως φανερώνουν ότι η χρηματοδότηση των επενδύσεων γίνεται κυρίως μέσω ιδίων κεφαλαίων ή μέσω τραπεζικού δανεισμού. Από τους Πίνακες 2.12 όπου χαρτογραφείται ανά τομέα η βαρύτητα της χρηματοδότησης από ίδια κεφάλαια και από τραπεζικό δανεισμό, επιβεβαιώνεται ότι πάνω από το μισό δείγμα επιλέγει να χρηματοδοτήσει το μεγαλύτερο τμήμα της επένδυσής του με ίδια κεφάλαια. Στον Τουρισμό και τις Υπηρεσίες οι περισσότερες επιχειρήσεις χρηματοδοτούν πολύ μεγάλο μέρος των επενδύσεών τους με ίδια κεφάλαια, επιλογή που είναι σίγουρα αυξημένου ρίσκου. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 75% των τουριστικών επιχειρήσεων χρηματοδότησε με ίδια κεφάλαια πάνω από το μισό των αντίστοιχων επενδύσεών τους. Αντίθετα στη βιομηχανία το ποσοστό αυτό είναι μόλις 44%.

Συμπερασματικά από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι το δείγμα των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην έρευνα είχε κατά βάση ανοδικές πωλήσεις την τριετία 2004-2006, εξέλιξη που τροφοδότησε συγκρατημένα ωστόσο κέρδη και ήπια άνοδο της απασχόλησης την ίδια περίοδο. Οι προβλέψεις τους όμως για την επόμενη τριετία είναι περισσότερο αισιόδοξες, ιδιαίτερα σε ότι αφορά τις πωλήσεις και τα κέρδη, ενώ σε όρους απασχόλησης η πρόβλεψη

είναι αρκετά πιο συγκρατημένη, αν και πάντα θετική. Το μέγεθος των επιχειρήσεων επηρεάζει το βαθμό αισιοδοξίας για το μέλλον, στην κατεύθυνση που είναι μάλλον αναμενόμενη: οι μικρότερες επιχειρήσεις είναι αυτές που δείχνουν πολύ συγκρατημένες και αυτές που κυρίως εκτιμούν / προβλέπουν πτώση ή στασιμότητα στα βασικά μεγέθη δραστηριότητάς τους. Άλλωστε την ίδια επενδυτική δραστηριότητα επηρεάζει γενικά το μικρό μέγεθος, καθώς φαίνεται να έχει δράσει σε αρκετές περιπτώσεις αποτρεπτικά στην υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων. Όσοι πάντως έχουν υλοποιήσει επενδύσεις χρησιμοποιούν σε σημαντικό βαθμό τα ίδια κεφάλαια – ιδιαίτερα οι μη βιομηχανικές επιχειρήσεις– κάτι που υποδηλώνει αφενός αδυναμία στον προσπορισμό ξένων κεφαλαίων, αφετέρου την αδύναμη ακόμα υποστήριξη άλλων χρηματοδοτικών μηχανισμών όπως τα venture capital, αλλά και τις ίδιες τις τράπεζες.

Πίνακας 2.12α: Χρηματοδότηση επενδύσεων από ίδια κεφάλαια

Κλάδος	Ποσοστό επενδύσεων από ίδια κεφάλαια				Σύνολο
	Έως 25%	26-50%	51-75%	76-100%	
Βιομηχανία	21,2%	34,3%	14,2%	30,3%	100,0%
Κατασκευές	17,2%	17,2%	13,8%	51,8%	100,0%
Εμπόριο	11,4%	20,0%	22,9%	45,7%	100,0%
Τουρισμός	10,0%	15,0%	20,0%	55,0%	100,0%
Υπηρεσίες	6,5%	19,4%	25,8%	48,4%	100,0%
Σύνολο	15,9%	25,7%	17,8%	40,7%	100,0%

Πίνακας 2.12β: Χρηματοδότηση επενδύσεων από τραπεζικό δανεισμό

Κλάδος	Τραπεζικός Δανεισμός				Σύνολο
	Έως 25%	26-50%	51-75%	76-100%	
Βιομηχανία	23,1%	49,2%	15,4%	12,3%	100,0%
Κατασκευές	25,0%	31,3%	6,3%	37,4%	100,0%
Εμπόριο	19,0%	42,9%	23,8%	14,3%	100,0%
Τουρισμός	44,4%	33,3%	11,1%	11,1%	100,0%
Υπηρεσίες	27,3%	45,5%	9,1%	18,2%	100,0%
Σύνολο	24,6%	44,3%	14,8%	16,4%	100,0%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ

Αναλυτικοί Πίνακες αποτελεσμάτων ανά τομέα και στατιστικοί έλεγχοι

Στο Παράρτημα αυτό παρουσιάζονται οι αναλυτικοί πίνακες όλων των αποτελεσμάτων της έρευνας. Όσον αφορά τον τομέα της Βιομηχανίας η δομή που ακολουθείται έχει ως εξής: Η ανάλυση γίνεται ανά θεματική ενότητα, ξεκινώντας με το σύνολο των επιχειρήσεων, ακολουθεί ανάλυση ανά μέγεθος επιχείρησης (αριθμό απασχολούμενων) και τέλος παρατίθενται οι στατιστικοί έλεγχοι που διεξήχθησαν. Όσον αφορά τους υπόλοιπους τομείς, πρώτα παρουσιάζονται οι πίνακες ανά θεματική ενότητα (σκοπιμότητα - υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009) και στο τέλος όλοι οι στατιστικοί έλεγχοι του κάθε τομέα.

Σε ότι αφορά τους στατιστικούς ελέγχους που εφαρμόστηκαν, τέσσερα είναι τα βασικά κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν: α) το **μέγεθος** των επιχειρήσεων με βάση το προσωπικό τους, με το δείγμα να χωρίζεται σε τέσσερα στρώματα (<10 ατόμων, 10-49, 50-249, >250 άτομα), β) την πραγματοποίηση ή όχι **εξαγωγών**, με τις επιχειρήσεις να χωρίζονται στις εξαγωγικές και στις μη εξαγωγικές, αν και το κριτήριο αυτό δεν περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις του Λιανικού Εμπορίου, όπου δεν τέθηκε αντίστοιχη ερώτηση, γ) **επιδόσεις**, με τις επιχειρήσεις να διακρίνονται σε αυτές που εκτιμούν / προβλέπουν ανοδική πορεία σε βασικά μεγέθη όπως πωλήσεις, απασχόληση, κτλ, αυτές που εκτιμούν / προβλέπουν κυρίως στάσιμη πορεία, και τέλος αυτές που εκτιμούν / προβλέπουν πτωτική πορεία στα περισσότερα μεγέθη και τέλος δ) την **ηλικία**, με τις επιχειρήσεις να χωρίζονται με βάση το έτος ίδρυσης σε πέντε κατηγορίες ανά δεκαετία (πριν το 1970, 1970-1980, 1980-1990, 1990-2000 και μετά το 2000).

Πρέπει να σημειωθεί ότι κατά περίπτωση και προκειμένου να υπάρχει στατιστική επάρκεια στις αναλύσεις, ομαδοποιούνται κάποια στρώματα έτσι ώστε να προκύπτει επαρκής αριθμός παρατηρήσεων σε κάθε στρώμα. Έτσι εναλλακτικά κριτήρια μεγέθους που χρησιμοποιήθηκαν είναι τα τρία στρώματα (<10 άτομα, 10-49, 50 και άνω) ή ακόμα και δύο στρώματα μεγέθους με διάκριση στα 50 άτομα. Επίσης στην ηλικία, χρησιμοποιήθηκε μία εναλλακτική στρωματοποίηση των τριών κλιμακίων (<1980, 1980-1990, >1990). Τέλος, οι έλεγχοι που πραγματοποιούνται είναι παραμετρικοί (t-test, ANOVA) και μη παραμετρικοί (chi square) ανάλογα με το είδος των εξεταζόμενων μεταβλητών κάθε φορά.

1.ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ

1.1 Αναλυτικοί πίνακες ανά θεματική κατηγορία προσαρμογών

A1. Προσαρμογές στην παραγωγική διαδικασία: Σκοπιμότητα

Πίνακας 1: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία

Προσαρμογές Βιομηχανίας	όχι απαραίτητη	Σκόπιμη	Απολύτως απαραίτητη	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	23,5	41,2	35,3	100	55,9
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	22,8	39,0	38,2	100	57,7
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	12,5	39,2	48,3	100	67,9
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	37,2	41,6	21,2	100	42,0
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	63,5	20,0	16,5	100	26,5
α) στην Ελλάδα	77,6	14	8,4	100	15,4
β) εκτός Ελλάδος	73,7	14,7	11,6	100	18,9
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/και άλλες υπηρεσίες	51,2	38,3	10,5	100	29,6
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	62,0	25,9	12,1	100	24,9
α) ελληνικές επιχειρήσεις	64,8	26,9	8,3	100	21,7
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	77,2	14,8	8,0	100	15,4
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	58,2	24,5	17,3	100	29,5
α) ελληνικές επιχειρήσεις	64,8	24,8	10,5	100	22,9
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	70,7	17,4	12,0	100	20,7
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	29,4	48,8	21,8	100	46,2
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	22,4	44,6	33,0	100	55,3

Πίνακας 1α: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία ανά μέγεθος επιχείρησης

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11- 49 άτομα	50-249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	60,0	55,5	56,7	53,0	55,9
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	55,0	59,9	55,1	58,4	57,7
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	68,2	72,2	59,5	72,2	67,9
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	35,0	50,0	32,0	43,8	42,0
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	40,0	22,1	29,2	26,4	26,5
α) στην Ελλάδα	16,7	17,3	16,7	6,3	15,4
β) εκτός Ελλάδος	27,8	15,2	17,3	28,6	18,9
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/ και άλλες υπηρεσίες	38,9	32,9	25,8	20,0	29,6

Ανάληψη υπεργολαβιών από:	11,1	25,0	35,9	10,0	24,9
α) ελληνικές επιχειρήσεις	11,1	23,1	28,1	10,0	21,7
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	0,0	15,9	24,1	3,9	15,4
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	40,0	31,4	26,4	23,3	29,5
α) ελληνικές επιχειρήσεις	27,8	26,0	17,8	20,0	22,9
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	18,8	21,4	22,4	15,4	20,7
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	40,0	45,4	46,0	52,8	46,2
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	50,1	51,1	52,9	75,1	55,3

Πίνακας 1β: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,55	F-stat = 4.68***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,14	
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2.35	F-stat = 9.06***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1.76	
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για Παραγωγή νέων προϊόντων	«Εξαγωγικές»	2,28	t-stat = -2.11**
	«Μη εξαγωγικές»	1,98	
Ανάθεση υπεργολαβιών σε επιχειρήσεις του εξωτερικού	«Εξαγωγικές»	1,49	t-stat = -1.72*
	«Μη εξαγωγικές»	1,25	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

A2. Προσαρμογές στην παραγωγική διαδικασία: Υλοποίηση 2004-2006

Πίνακας 2: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία Πορεία υλοποίησης 2004-2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Έχει ολοκληρωθεί	Είναι σε εξέλιξη	Δεν πραγματοποιήθηκε	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	17,8	55,9	26,3	100	45,7
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	7,6	59,7	32,7	100	37,4
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	13,0	60,9	26,1	100	43,4
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	9,8	30,4	59,8	100	25
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	12,3	14,9	72,8	100	19,7
α) στην Ελλάδα	9,4	10,4	80,2	100	14,6
β) εκτός Ελλάδος	7,4	11,6	81,1	100	13,2

Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/και άλλες υπηρεσίες	3,6	25	71,4	100	16,1
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	4,7	26,4	68,9	100	17,9
α) ελληνικές επιχειρήσεις	3,8	22,9	73,3	100	15,2
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	2,3	13,8	83,9	100	9,2
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	11,0	24,8	64,2	100	23,4
α) ελληνικές επιχειρήσεις	9,6	22,1	68,3	100	20,6
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	3,3	19,6	77,1	100	13,1
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	10,9	24,5	64,6	100	23,1
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	19,6	45,1	35,3	100	42,1

Πίνακας 2α: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία ανά μέγεθος επιχείρησης - Πορεία υλοποίησης 2004-2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11- 49 άτομα	50-249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	20,0	47,2	50,1	47,1	45,7
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	22,2	35,7	45,9	33,4	37,4
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	22,8	46,1	45,8	44,1	43,4
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	25,0	27,0	22,9	23,4	25
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	15,0	17,7	22,3	23,6	19,7
α) στην Ελλάδα	11,1	13,5	15,2	18,8	14,6
β) εκτός Ελλάδος	11,1	12,8	13,8	14,3	13,2
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/ και άλλες υπηρεσίες	18,8	12,5	16,7	25,0	16,1
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	16,7	14,0	28,8	7,2	17,9
α) ελληνικές επιχειρήσεις	16,7	11,2	24,3	7,2	15,2
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	0,0	8,8	14,8	3,9	9,2
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	35,0	22,0	22,9	21,4	23,4
α) ελληνικές επιχειρήσεις	27,8	21,4	17,2	21,4	20,6
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	12,5	11,9	13,8	15,4	13,1
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	16,7	15,0	28,6	40,7	23,1
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	35,0	35,0	48,5	53,0	42,1

Πίνακας 2β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,60	F-stat = 2,70**
	Επιχειρήσεις με 11-49 άτομα	2,02	
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,95	F-stat = 3,24**
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,31	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,66	F-stat = 3,05**

	Επιχειρήσεις με 11-249 άτομα	1,99	
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	Επιχειρήσεις με 11-249 άτομα	2,66	F-stat = 2,71**
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,13	
Ανάθεση υπεργολαβιών σε: α) ελληνικές επιχειρήσεις	Εξαγωγικές	2,50	t –stat= 1,87*
	Μη εξαγωγικές	2,74	
Ανάθεση υπεργολαβιών σε: β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	Εξαγωγικές	2,38	t –stat= 1,89*
	Μη εξαγωγικές	2,70	
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για Παραγωγή νέων προϊόντων	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,38	F-stat = 3,20**
	Επιχειρήσεις με πτωτικές τάσεις	1,93	
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων: β) εκτός Ελλάδος	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 70'	2,36	F-stat = 5,45***
	Υπόλοιπες επιχειρήσεις	2,71	
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων: α) στην Ελλάδα	Εξαγωγικές	2,60	t –stat= 1,94*
	Μη εξαγωγικές	2,83	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

A3. Προσαρμογές στην παραγωγική διαδικασία: Υλοποίηση 2007-2009

Πίνακας 3: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία - Πορεία υλοποίησης 2007-2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Συνεχίζεται	Προγραμματίζεται	Δεν προγραμματίζεται	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	52,6	23,7	23,7	100	64,4
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	50,9	24,1	25,0	100	62,9
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	57,0	25,5	17,5	100	69,7
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	28,0	30,8	41,2	100	43,4
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	12,9	21,6	65,5	100	23,7
α) στην Ελλάδα	8,6	16,2	75,2	100	16,7
β) εκτός Ελλάδος	8,4	13,7	77,9	100	15,2
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/και άλλες υπηρεσίες	21,4	21,4	57,2	100	32,1
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	18,1	15,2	66,7	100	25,7
α) ελληνικές επιχειρήσεις	14,6	15,5	69,9	100	22,3
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	10,2	11,4	78,4	100	15,9
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	24,1	12,0	63,9	100	30,1
α) ελληνικές επιχειρήσεις	21,8	7,9	70,3	100	25,7
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	17,6	9,9	72,5	100	22,5
Επενδύσεις εξοικονόμησης	18,0	36,1	45,9	100	36,0

ενέργειας					
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	44,4	18,2	37,4	100	53,5

Πίνακας 3α: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στην Παραγωγική διαδικασία ανά μέγεθος επιχείρησης - Πορεία υλοποίησης 2007-2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11- 49 άτομα	50-249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	35,0	69,3	67,6	60,0	64,4
Διεύρυνση παραγωγικής δυναμικότητας για παραγωγή νέων προϊόντων	37,5	65,4	61,1	70,6	62,9
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	50,0	70,6	63,5	93,8	69,7
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	27,8	54,0	28,0	53,6	43,4
Δημιουργία νέων παραγωγικών μονάδων:	20,0	21,2	27,7	25,0	23,7
α) στην Ελλάδα	7,2	16,3	22,1	10,1	16,7
β) εκτός Ελλάδος	16,7	15,2	10,4	25,0	15,2
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/ και άλλες υπηρεσίες	31,3	33,8	31,0	30,0	32,1
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	5,6	28,0	34,4	10,7	25,7
α) ελληνικές επιχειρήσεις	6,3	25,5	26,6	10,7	22,3
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	0,0	18,3	20,4	7,7	15,9
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	30,0	30,6	27,2	35,7	30,1
α) ελληνικές επιχειρήσεις	21,5	28,1	18,8	35,7	25,7
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	18,8	23,8	19,7	27,0	22,5
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	20,0	28,4	38,9	67,8	36,0
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	40,0	47,8	51,7	83,4	53,5

Πίνακας 3β: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παραγωγής που ήδη εφαρμόζονται	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,11	F-stat = 3,94***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,12	
Αύξηση Παραγωγικής δυναμικότητας για ήδη παραγόμενα προϊόντα	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,33	F-stat= 19,62***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες-πτωτικές τάσεις	2,22	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,44	F-stat = 2,87**
	Επιχειρήσεις με 11-249 άτομα	1,61	
Δημιουργία νέων Παραγωγικών μονάδων:β) εκτός Ελλάδος	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 70'	2,36	F-stat = 4,44***
	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 90'	3,00	
Εισαγωγή νέων μεθόδων παραγωγής	Επιχειρήσεις με 11-49 άτομα	1,91	F-stat = 3,36**
	Επιχειρήσεις με 50-249 άτομα	2,42	
Καθετοποίηση προς εμπόριο ή/και άλλες υπηρεσίες	Εξαγωγικές	2,22	t -stat= 2,05**
	Μη εξαγωγικές	2,58	

Ανάθεση υπεργολαβιών σε: α) ελληνικές επιχειρήσεις	Εξαγωγικές	2,38	t –stat= 1,98*
	Μη εξαγωγικές	2,70	
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	Επιχειρήσεις μέχρι 249 άτομα	2,41	F-stat = 6,23***
	Επιχειρήσεις > 249 άτομα	1,53	
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,33	F-stat = 2,88**

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)

B1 Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Σκοπιμότητα

Πίνακας 4: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Εργατικό Δυναμικό / Εκπαίδευση

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Όχι απαραίτητη	Σκόπιμη	Απολύτως απαραίτητη	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	71,0	22,6	6,4	100	17,7
Μείωση διοικητικού προσωπικού	76,5	17,4	6,1	100	14,8
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	53,3	34,2	12,5	100	29,6
Μείωση προσωπικού παραγωγής	76,8	12,5	10,7	100	16,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	39,3	41,9	18,8	100	39,7
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	28,1	50,9	21,1	100	46,5
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	9,7	57,3	33,1	100	61,7
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	18,2	55,4	28,4	100	56,1
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	21,9	58,8	18,3	100	47,7
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	12,0	51,2	36,8	100	62,4
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	15,6	48,4	36,0	100	60,2
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	38,7	45,9	15,3	100	38,2
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	16,7	39,2	44,1	100	63,7

Πίνακας 4α: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση ανά μέγεθος επιχείρησης

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 – 249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	22,7	19,3	12,8	20,6	17,8
Μείωση διοικητικού προσωπικού	9,1	11,7	19,2	17,8	14,8
Αύξηση προσωπικού Παραγωγής	40	32,1	23,6	28,1	29,6
Μείωση προσωπικού Παραγωγής	0	12,2	25,6	21,9	16,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	45,4	38,7	44,5	28,2	39,7
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	40	45,2	51,4	43,3	46,5
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	40,9	63,1	62,8	67,7	61,7
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	25	55,4	56,6	61,7	54,1
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	40,9	45,0	54,3	52,9	48,7
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	45,4	64,1	62,8	66,6	62,4

α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	36,3	62,7	61,8	63,9	60,3
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	36,3	37,7	33,8	49,9	38,2
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	40,9	64,7	62,1	77,7	63,8

Πίνακας 4β: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών σε θέματα εργατικού δυναμικού – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,50	F-stat = 5,87***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	1,06	
Μείωση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,12	F-stat = 11,26***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	1,76	
	«Εξαγωγικές»	1,36	t-stat = -1,87*
	«Μη εξαγωγικές»	1,18	
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,76	F-stat = 5,20***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	1,29	
Μείωση προσωπικού παραγωγής	Επιχειρήσεις με < 10 άτομα	1,00	F-stat = 2,23*
	Επιχειρήσεις με 50-249 άτομα	1,51	
	«Εξαγωγικές»	1,46	t-stat = -2,85***
	«Μη εξαγωγικές»	1,14	
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	«Εξαγωγικές»	1,90	t-stat = -2,45***
	«Μη εξαγωγικές»	1,65	
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	«Εξαγωγικές»	2,04	t-stat = -1,76*
	«Μη εξαγωγικές»	1,80	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	«Εξαγωγικές»	2,22	t-stat = -2,34 **
	«Μη εξαγωγικές»	1,95	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	1,50	F-stat = 3,10**
	Υπόλοιπες επιχειρήσεις με παραπάνω άτομα	2,17	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	«Εξαγωγικές»	2,12	t-stat = -1,83 *
	«Μη εξαγωγικές»	1,83	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο p<10%, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

B2 Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Υλοποίηση 2004-2006

Πίνακας 5: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε Εργατικό Δυναμικό / Εκπαίδευση - Πορεία υλοποίησης 2004-2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Έχει ολοκληρωθεί	Είναι σε εξέλιξη	Δεν πραγματοποιήθηκε	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	21,1	18,4	60,5	100	30,3
Μείωση διοικητικού προσωπικού	8,0	16,1	75,9	100	16,0
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	12,9	39,7	47,4	100	32,7
Μείωση προσωπικού παραγωγής	12,7	14,5	72,8	100	19,9

Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	2,7	24,3	73,0	100	14,8
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	4,7	42,5	53,8	100	25,9
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	14,2	59,2	26,7	100	43,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	10,4	60,0	29,6	100	40,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	10,0	50,0	40,0	100	35
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	16,5	56,2	27,3	100	44,6
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	14,7	56,9	28,4	100	43,1
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	11,3	34,0	54,7	100	28,3
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	12,4	51,3	36,3	100	38,0

Πίνακας 5α: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση ανά μέγεθος επιχείρησης – Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 – 249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	30	25,0	35,5	35,7	30,3
Μείωση διοικητικού προσωπικού	4,5	15	22,4	11,5	16,0
Αύξηση προσωπικού Παραγωγής	25	34,9	34,2	26,7	32,7
Μείωση προσωπικού Παραγωγής	0	23,4	20,8	20,0	19,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	18,2	11,7	18,5	14,3	14,8
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	10	24	27,1	42,3	25,9
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	18,2	45,4	47,4	46,9	43,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	15	40,2	46,0	43,8	40,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	13,6	36,5	37,1	40,7	35
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	31,8	41,6	51,3	47,1	44,6
Α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	31,8	41	48,6	44,1	43,1
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	18,2	23,3	32,3	40,7	28,3
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	9,1	32,2	47,3	52,9	38,0

Πίνακας 5β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών σε θέματα εργατικού δυναμικού – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις πριν το 1990	2,49	F-stat = 2,90**
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	1,42	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,1	F-stat = 7,08***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	2,75	
Μείωση διοικητικού προσωπικού	«Εξαγωγικές»	2,58	t-stat = 1,75*
	«Μη εξαγωγικές»	2,79	
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	Επιχειρήσεις πριν το 1980	2,58	F-stat = 4,07***
	Επιχειρήσεις της Δεκαετίας 90'	2,00	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,14	F-stat = 5,31***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	2,68	

Εκπαίδευση προσωπικού Παραγωγής: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,91	F-stat = 5,36***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,30	
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,22	F-stat = 5,85***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,73	
Κατάρτιση σε νέες Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,80	F-stat = 5,65***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,98	
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	«Εξαγωγικές»	2,41	t-stat = 1,78*
	«Μη εξαγωγικές»	2,62	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,77	F-stat = 3,87**
	Επιχειρήσεις με >10 άτομα	2,10	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	«Εξαγωγικές»	2,18	t-stat = 1,84*
	«Μη εξαγωγικές»	2,42	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,80	F-stat = 2,68*
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,20	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (Δεν πραγματοποιήθηκε)

B3 Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Υλοποίηση 2007-2009

Πίνακας 6: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε θέματα Εργατικού Δυναμικού και Εκπαίδευσης - Πορεία υλοποίησης 2007-2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Συνεχίζεται	Προγραμματίζεται	Δεν προγραμματίζεται	Σύνολο	Σ.Σ
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	10,8	18,0	71,2	100	19,8
Μείωση διοικητικού προσωπικού	10,4	9,4	80,2	100	15,1
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	29,5	17,9	52,6	100	38,4
Μείωση προσωπικού παραγωγής	9,5	11,4	79,1	100	15,2
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	15,3	33,3	51,4	100	31,9
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	26,6	32,4	41,0	100	42,8
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	52,1	28,2	19,7	100	66,2
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	49,1	29,5	21,4	100	63,8
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	40,4	24,8	34,8	100	52,8
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	47,9	29,9	22,2	100	62,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	47,8	29,2	23,0	100	62,4

β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	26,9	24,0	49,1	100	38,9
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	43,1	28,5	28,4	100	57,3

Πίνακας 6α: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση (βιομηχανία βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	25	21	14,4	26,9	19,8
Μείωση διοικητικού προσωπικού	0	16	14,7	25	15,1
Αύξηση προσωπικού Παραγωγής	45	44	29,7	36,6	38,4
Μείωση προσωπικού Παραγωγής	0	14,5	14,1	30,0	15,2
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	35	31,7	31,4	32,1	31,9
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	15	44	42,6	63,7	42,9
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	31,8	66	68,9	84,4	66,2
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	30	63	66,6	81,2	63,8
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	22,7	48,9	55,9	78,1	52,8
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	25	62,3	64,8	82,4	62,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	25	63	62,4	82,4	62,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	10	34,7	34,8	79,9	38,9
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	31,8	55	57,5	83,3	57,3

Πίνακας 6β: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών σε θέματα εργατικού δυναμικού – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,44	F-stat = 4,73***
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	3,00	
Μείωση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,84	F-stat = 4,60**
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	2,33	
Αύξηση προσωπικού παραγωγής	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 70'	2,50	F-stat = 2,72**
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	1,42	
Μείωση προσωπικού παραγωγής	«Εξαγωγικές»	2,62	t-stat = 1,78*
	«Μη εξαγωγικές»	2,82	
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	«Εξαγωγικές»	2,00	t-stat = 2,60**
	«Μη εξαγωγικές»	2,42	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,70	F-stat = 2,68*
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,72	
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,51	F-stat = 4,64**
	Επιχειρήσεις με καθοδικές τάσεις	2,13	
	«Εξαγωγικές»	1,59	t-stat = 1,90*
	«Μη εξαγωγικές»	1,89	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,50	F-stat = 5,89***
	Επιχειρήσεις με ≥250 άτομα	1,55	
Εκπαίδευση προσωπικού παραγωγής:	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,00	F-stat = 4,88***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,50	

β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 249 άτομα	2,47	F-stat = 7,80***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,40	
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	Επιχειρήσεις πριν το 1970	1,93	F-stat = 2,58**
	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 90'	2,54	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,55	F-stat = 6,29***
	Επιχειρήσεις με >10 άτομα	1,53	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	«Εξαγωγικές»	1,76	t-stat = 2,56**
	«Μη εξαγωγικές»	2,20	
	Επιχειρήσεις μέχρι 10 άτομα	2,70	F-stat = 6,65***
	Επιχειρήσεις με >10 άτομα	1,73	
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,20	F-stat = 5,95***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,20	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (Συνεχίζεται) έως 3 (Δεν προγραμματίζεται)

G1 Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Σκοπιμότητα

Πίνακας 7: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας (Βιομηχανία)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	όχι απαραίτητη	Σκόπιμη	Απολύτως απαραίτητη	Σύνολο	Σ.Σ
Πρώθηση καινοτομιών:	10,2	50,0	39,8	100	64,8
α) στην παραγωγική διαδικασία	17,9	49,6	32,5	100	57,3
β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	14,5	56,4	29,1	100	57,3
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	23,3	56,0	20,7	100	48,7
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν Ε&Α	33,0	48,7	18,3	100	42,6
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	55,2	37,1	7,7	100	26,2
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	46,5	42,1	11,4	100	32,4

Πίνακας 7α: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Καινοτομία & απόκτηση Τεχνολογίας (βιομηχανία βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Πρώθηση καινοτομιών:	60	62,7	66,2	69,4	64,8
α) στην Παραγωγική διαδικασία	50	55,8	57,7	64,7	57,3
β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	55	57	55,1	63,9	57,3

Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	60	48	43,4	55,5	48,7
Ανάπτυξη Τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	50	39	43,2	47,2	42,6
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	30	28,4	22,9	25,0	26,3
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	40	33	28,3	35,3	32,4

Πίνακας 7β: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας– Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Προώθηση καινοτομιών: α) στην παραγωγική διαδικασία	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,34	F-stat = 5,63***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1,86	
Προώθηση καινοτομιών: β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,28	F-stat = 3,78**
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1,90	
	«Εξαγωγικές»	2,27	t-stat = -2,40**
«Μη εξαγωγικές»	1,97		

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

Γ2 Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2004-2006

Πίνακας 8 : Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας (Βιομηχανία)

Πορεία υλοποίησης 2004-2006					
Προσαρμογές Βιομηχανίας	Έχει ολοκληρωθεί	Είναι σε εξέλιξη	Δεν πραγματοποιήθηκε	Σύνολο	Σ.Σ
Προώθηση καινοτομιών:	10,4	57,4	32,2	100	39,1
A) στην παραγωγική διαδικασία	8,8	52,6	38,6	100	35,1
B) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	5,3	52,6	42,1	100	31,6
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	13,8	39,4	46,8	100	33,5
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν E&A	2,7	55,9	41,4	100	30,6
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	1,8	16,1	82,1	100	9,8
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	2,7	16,4	80,9	100	10,9

Πίνακας 8α: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε Καινοτομία & απόκτηση Τεχνολογίας (βιομηχανία βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Πρώθηση καινοτομιών:	20	32,6	47,4	50	39,1
α) στην Παραγωγική διαδικασία	20	29,6	42,3	43,8	35,1
β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	5	27,1	38,4	44,1	31,6
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	30	24	40,2	50,0	33,5
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	25	26,5	36,5	32,3	30,6
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	10	8	9,7	15,7	9,8
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	0	8,1	11,1	26,6	10,9

Πίνακας 8β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Πρώθηση καινοτομιών:	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,14	F-stat = 4,38**
α) στην παραγωγική διαδικασία	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,55	
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	Εξαγωγικές	2,68	t-stat = 2,84***
	Μη εξαγωγικές	2,91	
Πρώθηση καινοτομιών:	Επιχειρήσεις έως 10 άτομα	2,90	F-stat = 5,31***
	Επιχειρήσεις με >50 άτομα	2,15	
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	Επιχειρήσεις με 11-49 άτομα	2,48	F-stat = 2,86**
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,92	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

Γ3 Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2007-2009

Πίνακας 9: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας (Βιομηχανία)

Πορεία υλοποίησης 2007-2009					
Προσαρμογές Βιομηχανίας	Συνεχίζεται	Προγραμματίζεται	Δεν προγραμματίζεται	Σύνολο	Σ.Σ
Πρώθηση καινοτομιών:	47,7	28,8	23,4	100	62,1
α) στην παραγωγική διαδικασία	40,4	29,4	30,2	100	55,1

β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	43,1	29,4	27,5	100	57,8
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	23,4	36,4	40,2	100	41,6
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν E&A	42,0	21,4	36,6	100	52,7
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	8,3	22,0	69,7	100	19,3
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και Πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	11,1	19,4	69,5	100	20,8

Πίνακας 9α: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Καινοτομία & απόκτηση Τεχνολογίας (βιομηχανία βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Πρώθηση καινοτομιών:	30	58,3	63,5	90,7	62,1
α) στην Παραγωγική διαδικασία	25	53,1	54,2	83,3	55,1
β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	25	53,2	59,7	87,5	57,8
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	35	42,7	39,7	46,7	41,6
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	40	48	59,7	58,8	52,7
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	20	20	16,7	21,9	19,3
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	15	19,4	20,6	30	20,8

Πίνακας 9β: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών σε θέματα Καινοτομίας και Απόκτησης Τεχνολογίας – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου	
Πρώθηση καινοτομιών:	Επιχειρήσεις έως 10 άτομα	2,50	F-stat = 4,40***	
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,33		
α) στην παραγωγική διαδικασία	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,64	F-stat = 6,347***	
	Επιχειρήσεις με στάσιμες-πτωτικές τάσεις	2,22		
	Επιχειρήσεις έως 49 άτομα	2,20		F-stat = 5,57***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,25		
β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,62	F-stat = 4,35**	
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,11		
	Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και	Επιχειρήσεις έως 10 άτομα		2,42
Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,77			

ανάπτυξης	Εξαγωγικές	1,77	t-stat = 1,87*
	Μη εξαγωγικές	2,10	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)

Δ1 Προώθηση προϊόντων- Δίκτυα διανομής: Σκοπιμότητα

Πίνακας 10: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής (Βιομηχανία)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Βιομηχανία			Σύνολο	Σ.Σ
	Όχι απαραίτητη	Σκόπιμη	Απολύτως απαραίτητη		
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	17,2	42,6	40,2	100	61,5
α) στην εγχώρια αγορά	27,5	43,3	29,2	100	50,8
β) σε αγορές του εξωτερικού	38,7	32,5	28,8	100	45,0
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	49,2	34,2	16,7	100	33,8
α) στην εγχώρια αγορά	53,3	30,0	16,7	100	31,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	63,0	25,9	11,1	100	24,0
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	25,8	55,8	18,3	100	46,2
α) ελληνικές	39,8	48,3	11,9	100	54,2
β) του εξωτερικού	32,1	52,8	15,1	100	60,3
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	38,4	43,8	17,8	100	52,7

Πίνακας 10α: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Προώθηση Προϊόντων & Δίκτυα Διανομής (βιομηχανία βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 – 249 άτομα	>250 άτομα	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	63,7	59,1	59,1	72,2	61,5
α) στην εγχώρια αγορά	45,4	48,1	47,2	69,4	50,8
β) σε αγορές του εξωτερικού	45	49,0	37,2	49,9	45
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	31,8	25,9	29,7	66,6	33,8
α) στην εγχώρια αγορά	27,3	24,1	27	66,6	31,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	20	21,9	16,1	50	24,0
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	36,4	48,2	52,6	32,3	46,2
α) ελληνικές	18,2	36,1	45,8	26,4	36,0
β) του εξωτερικού	40	43,4	45,5	28,2	41,5
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	40,9	37,2	40,3	44,5	39,8

Πίνακας 10β: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: Α) στην εγχώρια αγορά	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	1,50	F-stat = 8,38***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,39	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,84	F-stat = 6,90***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1,26	
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις πριν το 2000	1,37	F-stat = 3,15*
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	2,28	F-stat = 5,81***
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,68	
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1,21	F-stat = 5,15***
	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	1,36	
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,06	
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	Επιχειρήσεις της Δεκαετίας 90'	1,48	
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	2,42	F-stat = 2,97**
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις α) ελληνικές	Επιχειρήσεις έως 10 άτομα	1,30	
	Επιχειρήσεις με 50-249 άτομα	1,94	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών: β) σε αγορές του εξωτερικού	Εξαγωγικές	2,06	
	Μη εξαγωγικές	1,67	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,06	F-stat = 4,48**
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	1,55	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

Δ2 Προώθηση προϊόντων- Δίκτυα διανομής: Υλοποίηση 2004-2006

Πίνακας 11: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής (Βιομηχανία)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Πορεία υλοποίησης 2004-2006				Σύνολο	Σ.Σ
	Έχει ολοκληρωθεί	Είναι σε εξέλιξη	Δεν πραγματοποιήθηκε			
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	14,5	53,8	31,6	100	41,4	
α) στην εγχώρια αγορά	10,5	47,4	42,1	100	34,2	
β) σε αγορές του εξωτερικού	8,6	33,3	58,1	100	25,2	
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	5,0	31,1	63,9	100	20,5	
α) στην εγχώρια αγορά	5,0	29,4	65,6	100	19,7	
β) σε αγορές του εξωτερικού	0,9	19,3	79,8	100	10,5	
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	7,7	42,7	49,6	100	29,0	
α) ελληνικές	5,4	33,9	60,7	100	22,3	
β) του εξωτερικού	5,8	35,6	58,6	100	23,6	

Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	5,5	37,6	56,9	100	24,3
---	-----	------	------	-----	------

Πίνακας 11α: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε Προώθηση Προϊόντων & Δίκτυα Διανομής (βιομηχανία βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	40,9	39,6	39,2	53,1	41,4
α) στην εγχώρια αγορά	27,3	32,3	33,4	46,9	34,2
β) σε αγορές του εξωτερικού	30	25	19,7	34,4	25,2
Ανάπτυξη Κέντρων - Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	9,1	18,5	14,8	47,1	20,5
α) στην εγχώρια αγορά	4,5	17,6	14,8	47,1	19,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	5	11,5	2,8	28,1	10,5
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	13,6	30,8	34,2	21,9	29,0
α) ελληνικές	13,6	22,5	27,1	16,6	22,3
β) του εξωτερικού	10	28,9	23,5	16,7	23,6
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	9,1	25,5	21,4	37,5	24,3

Πίνακας 11β: Διαφοροποιήσεις στον βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: α) στην εγχώρια αγορά	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	2,74	F-stat = 6,83***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,05	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές-πτωτικές τάσεις	2,47	F-stat = 6,32***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,90	
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις πριν το 2000	2,93	F-stat = 2,45*
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	2,42	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές-πτωτικές τάσεις	2,71	F-stat = 3,53**
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,96	
	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	2,86	F-stat = 5,72***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	2,06	
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 70'	2,33	F-stat = 3,23**
	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 90'	2,77	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών: β) σε αγορές του εξωτερικού	Εξαγωγικές	2,36	t-stat = 3,18***
	Μη εξαγωγικές	2,74	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές-πτωτικές τάσεις	2,38	F-stat = 3,37**
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,75	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

Δ3 Προώθηση προϊόντων- Δίκτυα διανομής: Υλοποίηση 2007-2009

Πίνακας 12: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής (Βιομηχανία)

Πορεία υλοποίησης 2007-2009					
Προσαρμογές Βιομηχανίας	Συνεχίζεται	Προγραμματίζεται	Δεν προγραμματίζεται	Σύνολο	Σ.Σ
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	43,1	28,4	28,4	100	57,3
α) στην εγχώρια αγορά	38,7	26,1	35,2	100	51,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	25,0	26,0	49,0	100	38
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	27,7	18,5	53,8	100	36,9
α) στην εγχώρια αγορά	25,2	17,6	57,2	100	34
β) σε αγορές του εξωτερικού	15,7	16,7	67,6	100	24,0
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	40,0	22,6	37,4	100	51,3
α) ελληνικές	26,6	19,3	54,1	100	36,2
β) του εξωτερικού	33,3	19,6	47,1	100	43,1
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	30,0	24,5	45,5	100	42,2

Πίνακας 12α: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Προώθηση Προϊόντων & Δίκτυα Διανομής (βιομηχανία βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)				Σύνολο
	<10 άτομα	11.- 49 άτομα	50 - 249 άτομα	>250 άτομα	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	40,9	55,8	58,0	71,9	57,3
α) στην εγχώρια αγορά	36,4	49	52,8	70	51,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	30	36,6	33,3	56,2	38
Ανάπτυξη Κέντρων - Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης:	27,3	31,4	29,7	76,5	36,9
α) στην εγχώρια αγορά	18,2	28,7	27	76,5	34
β) σε αγορές του εξωτερικού	20	21,2	12,8	59,4	24,0
Τόνωση στρατηγικών συνεργασιών με άλλες επιχειρήσεις	31,8	51,9	58,0	46,9	51,3
α) ελληνικές	18,2	34,6	44,1	36,7	36,2
β) του εξωτερικού	30	44,3	47	39,9	43,1
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	18,2	41,2	40,3	64,6	42,2

Πίνακας 12β: Διαφοροποιήσεις στον βαθμό προγραμματισμού των προσαρμογών σε θέματα Προώθησης Προϊόντων και Δικτύων Διανομής – Στατιστικοί έλεγχοι (Τομέας Βιομηχανίας)

Προσαρμογές Βιομηχανίας	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: α) στην εγχώρια αγορά	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	2,52	F-stat = 9,16***
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,41	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,04	F-stat = 8,48***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,76	
Ανάπτυξη Κέντρων – Δικτύων Διανομής και αποθήκευσης: β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις της περιόδου 1980-2000	2,63	F-stat = 2,46*
	Επιχειρήσεις μετά το 2000	1,71	F-stat = 6,76***
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	2,28	
	Επιχειρήσεις με στάσιμες-πτωτικές τάσεις	2,81	
	Επιχειρήσεις έως 249 άτομα	2,66	
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,75	
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 70'	1,92	F-stat = 3,76***
	Επιχειρήσεις της δεκαετίας 90'	2,54	
	Επιχειρήσεις έως 10 άτομα	2,70	F-stat = 3,46**
	Επιχειρήσεις με >249 άτομα	1,64	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών: β) σε αγορές του εξωτερικού	Εξαγωγικές	2,01	t-stat = 3,11***
	Μη εξαγωγικές	2,54	
	Επιχειρήσεις με ανοδικές τάσεις	1,94	F-stat = 9,18***
	Επιχειρήσεις με στάσιμες τάσεις	2,71	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)

2. ΕΜΠΟΡΙΟ

2.1. Αναλυτικοί πίνακες ανά θεματική κατηγορία προσαρμογών

A1. Προσαρμογές στην εμπορική λειτουργία-προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής: Σκοπιμότητα

Πίνακας 13: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στην Εμπορική λειτουργία – προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής (Εμπόριο βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Επέκταση καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	21,9	50,0	45,0	38,5
Εκσυγχρονισμός καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	65,6	78,6	60,5	67,6
Δημιουργία νέων καταστημάτων:	26,7	53,9	57,2	46,0
α) στην Ελλάδα	26,7	53,8	57,1	46,0
β) στο εξωτερικό	0,0	9,1	11,8	8,7
Αύξηση αριθμού καταστημάτων μέσω franchising	3,9	34,7	15,9	18,1
α) στην εγχώρια αγορά	13,2	34,6	3,8	17,0
β) σε αγορές του εξωτερικού	0,0	9,1	2,8	4,9
Διεύρυνση πηγών προμήθειας προϊόντων:	65,4	60,7	52,6	57,3
α) στην Ελλάδα	41,7	34,6	47,2	41,1
β) στο εξωτερικό	70,0	63,6	38,9	52,4
Δημιουργία αποθηκευτικών χώρων:	30,8	50,1	37,5	38,5
α) στην Ελλάδα	30,8	46,2	37,5	37,5
β) στο εξωτερικό	0,0	9,1	0,0	2,4
Καθετοποίηση «προς τα πίσω» (χονδρεμπόριο, μεταποίησης)	25,0	30,0	11,1	20,7
Καθετοποίηση «προς τα εμπρός» (άλλες υπηρεσίες)	29,2	54,5	37,5	39,7
Συνεργασία με άλλες εμπορικές επιχειρήσεις για από κοινού προμήθειες	32,1	39,3	28,9	32,7
Franchising από ξένες εμπορικές επιχειρήσεις	11,5	16,7	3,5	8,7
Εξοικονόμηση ενέργειας	41,7	50,0	40,0	43,6
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς/ διαφημιστικών εκστρατειών:	59,5	83,4	67,5	69,0
α) στην εγχώρια αγορά	59,4	83,3	67,5	69,0
β) σε αγορές του εξωτερικού	14,3	27,8	4,5	13,1
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις:	25,0	33,4	13,2	22,3
α) με άλλες ελληνικές επιχειρήσεις	14,3	29,2	13,2	18,0
β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	25,0	29,2	2,8	16,6
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	37,5	65,0	54,8	52,0

A2. Προσαρμογές στην εμπορική λειτουργία-προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής: Υλοποίηση 2004-2006

Πίνακας 14: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στην Εμπορική λειτουργία – προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής (Εμπόριο βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Επέκταση καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	26,7	46,2	52,5	42,0
Εκσυγχρονισμός καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	37,5	70,8	55,3	53,0
Δημιουργία νέων καταστημάτων:	7,2	66,7	47,5	39,6
α) στην Ελλάδα	7,1	72,7	47,5	40,4
β) στο εξωτερικό	0,0	10,0	0,0	2,6
Αύξηση αριθμού καταστημάτων μέσω franchising	0,0	18,2	10,6	9,8
α) στην εγχώρια αγορά	0,0	18,2	7,9	8,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	0,0	10,0	2,8	3,7
Διεύρυνση πηγών προμήθειας προϊόντων:	42,9	45,9	50,0	46,8
α) στην Ελλάδα	25,0	36,4	44,4	37,2
β) στο εξωτερικό	41,6	27,7	30,5	32,9
Δημιουργία αποθηκευτικών χώρων:	28,6	38,5	23,7	30,2
α) στην Ελλάδα	28,6	38,5	23,7	30,2
β) στο εξωτερικό	0,0	0,0	0,0	
Καθετοποίηση «προς τα πίσω» (χονδρεμπόριο, μεταποίησης)	15,3	25,0	11,1	16,7
Καθετοποίηση «προς τα εμπρός» (άλλες υπηρεσίες)	15,3	35,0	22,2	23,7
Συνεργασία με άλλες εμπορικές επιχειρήσεις για από κοινού προμήθειες	20,0	29,1	21,0	22,9
Franchising από ξένες εμπορικές επιχειρήσεις	7,1	13,6	0,0	5,4
Εξοικονόμηση ενέργειας	9,1	13,6	20,0	15,9
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς/ διαφημιστικών εκστρατειών:	37,6	50,1	57,5	48,0
α) στην εγχώρια αγορά	37,5	60,0	57,5	51,1
β) σε αγορές του εξωτερικού	7,1	22,2	0,0	8,3
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις:	10,7	18,2	2,7	9,7
α) με άλλες ελληνικές επιχειρήσεις	7,1	15,0	2,6	7,7
β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	11,5	18,2	0,0	8,2
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	6,7	50,0	12,5	19,8

A3. Προσαρμογές στην εμπορική λειτουργία-προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής: Υλοποίηση 2007-2009

Πίνακας 15: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στην Εμπορική λειτουργία – προώθηση προϊόντων – δίκτυα διανομής(Εμπόριο βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Επέκτασης καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	25,0	46,1	52,5	42,1
Εκσυγχρονισμός καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	46,6	50,0	65,7	56,1
Δημιουργία νέων καταστημάτων:	26,7	50,0	50,0	42,8
α) στην Ελλάδα	26,6	45,4	52,5	42,7
β) στο εξωτερικό	5,0	10,0	2,9	6,4
Αύξηση αριθμού καταστημάτων μέσω franchising	7,2	34,7	10,6	17,7
α) στην εγχώρια αγορά	7,1	34,6	10,5	17,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	0,0	4,5	2,8	3,6
Διεύρυνση πηγών προμήθειας προϊόντων:	64,3	61,5	58,4	60,6
α) στην Ελλάδα	50,0	45,8	52,9	48,8
β) στο εξωτερικό	66,6	50,0	44,1	52,4
Δημιουργία αποθηκευτικών χώρων:	25,0	34,7	30,0	30,6
α) στην Ελλάδα	25,0	37,5	30,0	31,2
β) στο εξωτερικό	0,0	4,5	0,0	1,1
Καθετοποίηση «προς τα πίσω» (χονδρεμπόριο, μεταποίηση)	25,0	33,3	13,8	23,7
Καθετοποίηση «προς τα εμπρός» (άλλες υπηρεσίες)	30,7	55,0	44,7	44,2
Συνεργασία με άλλες εμπορικές επιχειρήσεις για από κοινού προμήθειες	30,0	42,3	31,6	33,6
Franchising από ξένες εμπορικές επιχειρήσεις	3,8	18,2	0,0	6,6
Εξοικονόμηση ενέργειας	25,0	37,5	25,0	34,1
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς/ διαφημιστικών εκστρατειών:	50,1	87,5	80,0	71,0
α) στην εγχώρια αγορά	50,0	95,5	80,0	74,0
β) σε αγορές του εξωτερικού	14,3	27,7	0,0	13,1
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις:	17,8	31,9	10,6	18,5
α) με άλλες ελληνικές επιχειρήσεις	10,7	22,7	10,5	14,1
β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	19,2	31,8	0,0	13,9
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	32,1	62,5	52,3	50,0

B1. Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Σκοπιμότητα

Πίνακας 16: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό και Εκπαίδευση (Εμπόριο βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	20	29,1	16,6	21,4
Μείωση διοικητικού προσωπικού	4,1	9	8,8	7,3
Αύξηση προσωπικού καταστημάτων	20	54,5	27,7	32,2
Μείωση προσωπικού καταστημάτων	8,3	5	10,5	8,3
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	46,6	50	45	46,8
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	64,2	54,1	60	59,6
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	80	70,8	69,0	73,4
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	79,1	55	69	69,3
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	53,3	54,1	58,8	56,7
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων:	73,3	88,4	80,9	81
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	69,2	83,3	80,9	78,7
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	53,5	54,1	66,6	60
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	80	92,3	80	83,6

B2. Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Υλοποίηση 2004 - 2006

Πίνακας 17: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό και Εκπαίδευση (Εμπόριο βάσει μεγέθους) - Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	13,3	46,1	30	30,6
Μείωση διοικητικού προσωπικού	4,5	22,7	9,3	11,5
Αύξηση προσωπικού καταστημάτων	26,6	54,5	46,8	43
Μείωση προσωπικού καταστημάτων	8,3	25	10,5	13
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	25	30	15,7	22,6
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	30,7	30	47,3	38,3
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	49,9	45	60	53,3
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	54,1	31,2	57,5	51,1
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	10,7	40	50	34,1

Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων:	28,5	59,1	60	50
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	29,1	45	55	45,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	14,2	40	50	35,6
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	30,7	50	52,6	45,4

B3. Εργατικό δυναμικό και εκπαίδευση: Υλοποίηση 2007 - 2009

Πίνακας 18: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό και Εκπαίδευση (Εμπόριο βάσει μεγέθους) - Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	14,2	31,8	33,3	26,5
Μείωση διοικητικού προσωπικού	4,5	0	3,3	2,7
Αύξηση προσωπικού καταστημάτων	23,3	55,5	44,1	38,1
Μείωση προσωπικού καταστημάτων	15,3	0	18,4	13,1
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	34,6	31,2	31,5	34,2
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	40,9	5,5	65,7	57,1
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	61,6	55	75	67
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	54,1	50	70	62,5
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	30,7	50	75	55,1
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων:	46,2	81,8	87,5	74,4
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	50	83,3	87,5	76,8
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	26,9	45	67,6	50
Κατάρτιση σε νέες Τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	42,3	72,7	76,3	65,9

G1. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Σκοπιμότητα

Πίνακας 19: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Εμπόριο βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Προώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	57,1	73	72,5	68,4
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	64,2	38,4	62,5	55

Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	19,2	37,5	35	33
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας Τεχνολογίας	15,3	15	13,1	14,8
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	15,3	9	21,0	16,7

Γ2. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2004 - 2006

Πίνακας 20: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Εμπόριο βάσει μεγέθους) - Πορεία υλοποίησης 2004 - 2006

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Προώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	14,2	50	47,3	37,8
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	23	36,3	50	37,5
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	3,8	20,8	32,5	22,3
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	4,1	5	10,5	8,1
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	0	0	7,8	3,3

Γ3. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2007 - 2009

Πίνακας 21: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Εμπόριο βάσει μεγέθους) - Πορεία υλοποίησης 2007 – 2009

Προσαρμογές Εμπορίου	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)			Σύνολο
	1-19 άτομα	20-49 άτομα	> 50 άτομα	
Προώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	38,4	66,6	60,5	55,8
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	29,1	50	63,8	48,8
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	7,7	29,1	35	26,1
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	8,3	10	10,5	11,7

Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	7,7	0	13,1	8,8
--	-----	---	------	-----

2.1. Στατιστικοί έλεγχοι

Πίνακας 22α: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών –

Στατιστικοί έλεγχοι (Εμπόριο)

Προσαρμογές Εμπορίου	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Δημιουργία νέων καταστημάτων: α) στην Ελλάδα	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,78	t-stat=-2,287**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,27	
Franchising από ξένες εμπορικές επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,28	t-stat=2,585**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,39	t-stat=2,598**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1	
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις:β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,53	t-stat=2,888***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,06	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

Πίνακας 22β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών –

Στατιστικοί έλεγχοι (Εμπόριο)

Προσαρμογές Εμπορίου	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,74	t-stat=-2,021*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3	
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις:β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,7	t-stat=-2,29**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,54	t-stat=2,506**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2	
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων:α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,27	t-stat=1,98*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,89	
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων:β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,5	t-stat=2,178**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2	
Πρώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,42	t-stat=2,162**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,94	
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,42	t-stat=2,112**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,94	
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,76	t-stat=2,31**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,24	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

Πίνακας 22γ: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών –

Στατιστικοί έλεγχοι (Εμπόριο)

Προσαρμογές Εμπορίου	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος¹	Μέτρο ελέγχου
Επέκταση καταστημάτων που ήδη λειτουργούν	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,31	t-stat=2,357**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,76	
Δημιουργία νέων καταστημάτων: α) στην Ελλάδα	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,3	t-stat=2,585**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,76	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:α) στην εγχώρια αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,63	t-stat=1,809*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,23	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,6	t-stat=-2,398**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3	
Τόνωση συνεργασιών για διεθνείς πωλήσεις: β) με επιχειρήσεις του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,5	t-stat=-3,14***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3	
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,04	t-stat=1,793*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,59	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,22	t-stat=3,204**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,46	
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων: α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,7	t-stat=2,499**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,17	
Εκπαίδευση προσωπικού καταστημάτων: β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,30	t-stat=2,686**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,6	
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,87	t-stat=2,108**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,41	
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,22	t-stat=2,378**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,63	
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,64	t-stat=1,895*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,18	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)

3. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

3.1. Αναλυτικοί πίνακες ανά θεματική κατηγορία προσαρμογών

A1. Προσαρμογές στην κατασκευαστική λειτουργία: Σκοπιμότητα

**Πίνακας 23: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Κατασκευαστική Λειτουργία
(Κατασκευές βάσει μεγέθους)**

Προσαρμογές Κατασκευών	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	
Αύξηση κατασκευαστικής δυναμικότητας για τύπους έργων που ήδη αναλαμβάνετε	61,9	57,9	59,7
Διεύρυνση κατασκευαστικής δυναμικότητας για κατασκευές νέου τύπου έργων	57,1	66,7	61,2
Εκσυγχρονισμός μεθόδων κατασκευής που ήδη εφαρμόζετε	66,6	47,4	57,2
Εισαγωγή νέων μεθόδων κατασκευής	50	33,3	42,3
Ίδρυση θυγατρικών κατασκευαστικών εταιρειών:	16,7	41,7	27,5
A) στην Ελλάδα	9,5	17,7	12,8
B) εκτός Ελλάδος	14,2	38,4	25,9
Καθετοποίηση προς άλλους τομείς δραστηριότητας (π.χ real estate)	40	35,3	36,8
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	38,0	63,9	50
A) ελληνικές επιχειρήσεις	38,0	61,1	48,7
B) επιχειρήσεις του εξωτερικού	36,4	27,7	30,9
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	57,2	61,1	58,7
A) ελληνικές επιχειρήσεις	57,2	58,3	57,5
B) επιχειρήσεις του εξωτερικού	10	16,6	
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	45,2	52,8	48,7
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	52,4	47,0	49,9
Δημιουργία κοινοπραξιών για ανάληψη κατασκευαστικών έργων στο εξωτερικό	22,5	29,4	25
A) με άλλες ελληνικές κατασκευαστικές επιχειρήσεις	26,3	40	31,4
B) με κατασκευαστικές επιχειρήσεις του εξωτερικού	11,1	21,4	15,1

A2. Προσαρμογές στην κατασκευαστική λειτουργία: Υλοποίηση 2004-2006/ 2007-2009

Πίνακας 24: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Κατασκευαστική Λειτουργία (Κατασκευές βάσει μεγέθους) –Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 - 2009

Προσαρμογές Κατασκευών	2004 – 2006			2007 – 2009		
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο
Αύξηση κατασκευαστικής δυναμικότητας για τύπους έργων που ήδη αναλαμβάνετε	40,4	55,2	46,3	61,9	57,9	60,9
Διεύρυνση κατασκευαστικής δυναμικότητας για κατασκευές νέου τύπου έργων	23,8	38,2	30,7	62,5	59,4	60,7
Εκσυγχρονισμός μεθόδων κατασκευής που ήδη εφαρμόζετε	40	39,5	40	70	71,0	70
Εισαγωγή νέων μεθόδων κατασκευής	31,5	16,7	25	52,6	41,6	47,3
Ίδρυση θυγατρικών κατασκευαστικών εταιρειών:	14,2	33,3	22,5	19	30,6	23,7
α) στην Ελλάδα	23,5	14,2	17,9	16,6	11,8	14,1
β) εκτός Ελλάδος	6,25	19,2	12	15,7	34,6	24,1
Καθετοποίηση προς άλλους τομείς δραστηριότητας (π. χ real estate)	21,0	29,4	24,3	41,1	49,9	44,5
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	33,3	44,5	38,7	47,6	75	61,2
α) ελληνικές επιχειρήσεις	33,3	41,7	37,5	47,6	72,2	60
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	12,5	16,6	13,6	20,8	38,8	27,2
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	35,7	38,2	37,1	59,5	70,5	65,4
α) ελληνικές επιχειρήσεις	35,7	38,2	37,1	59,5	67,6	64,1
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	12,5	6,2	9,5	16,6	18,7	16,7
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	20	19,5	19,2	35	44,4	39,7
Επενδύσεις για συμμόρφωση με περιβαλλοντικές ρυθμίσεις	30	20,6	25	45	52,9	48,7
Δημιουργία κοινοπραξιών για ανάληψη κατασκευαστικών έργων στο εξωτερικό	7,9	8,8	8,1	25,0	20	21,6
α) με άλλες ελληνικές κατασκευαστικές επιχειρήσεις	10,5	20,0	14,3	26,3	30,0	27,1
β) με κατασκευαστικές επιχειρήσεις του εξωτερικού	8,3	3,5	6	16,7	14,3	15,1

B1. Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση: Σκοπιμότητα

Πίνακας 25: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση (Κατασκευές βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Κατασκευών	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	
Αύξηση στελεχών (μηχανικοί εργοταξίου, μελετητές μηχ.)	50	38,9	43,6
Μείωση στελεχών (μηχανικοί εργοταξίου, μελετητές μηχ.)	5,5	15,7	9,9
Αύξηση τεχνικού εργατικού προσωπικού	35	44,4	38,4
Μείωση τεχνικού εργατικού προσωπικού	5,5	13,3	8,8
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	40	44,5	42,3
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	61,8	69,4	65
Εκπαίδευση στελεχών (μηχανικοί, μελετητές)	52,4	63,9	57,5
Εκπαίδευση Τεχνικού εργατικού προσωπικού	52,4	50	51,3
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	57,1	67,7	62,8

B2. Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση: Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

Πίνακας 26: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση (Κατασκευές βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 – 2009

Προσαρμογές Κατασκευών	2004 – 2006			2007 - 2009		
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο
Αύξηση στελεχών (μηχανικοί εργοταξίου, μελετητές μηχ.)	45	58,8	50	47,5	55,9	50
Μείωση στελεχών (μηχανικοί εργοταξίου, μελετητές μηχ.)	6,2	21,9	13,7	8,8	15,7	11,8
Αύξηση Τεχνικού εργατικού προσωπικού	44,4	41,2	41,7	50	58,8	52,6
Μείωση Τεχνικού εργατικού προσωπικού	6,2	19,9	12,5	9,4	13,3	10,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	20	27,8	23,1	41,7	44,4	43,2
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	42,5	30,5	35,9	62,5	58,3	60,2
Εκπαίδευση στελεχών (μηχανικοί, μελετητές)	35	33,4	34,6	44,7	50	47,3
Εκπαίδευση Τεχνικού εργατικού προσωπικού	35,2	32,5	32,9	47,0	47,2	47,4
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	35	38,2	36,9	52,5	55,9	53,9

Γ1. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Σκοπιμότητα

Πίνακας 27: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Κατασκευές βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Κατασκευών	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	
Προώθηση καινοτομιών:	60	65,8	62,5
(α) στην κατασκευαστική δραστηριότητα	50	47,25	48,7
(β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	57,5	65,8	61,2
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	50	53,2	52,7
Ανάπτυξη Τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	32,5	25	28,2
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	30	21,05	25
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	27,5	20,6	23,6

Γ2. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

Πίνακας 28: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Κατασκευές βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 - 2009

Προσαρμογές Κατασκευών	2004 – 2006			2007 - 2009		
	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο	1.- 49 άτομα	>50 άτομα	Σύνολο
Προώθηση καινοτομιών:	28,9	34,2	30,7	60,5	65,8	62,8
(α) στην κατασκευαστική δραστηριότητα	26,3	25	25	55,2	52,7	53,9
(β) στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	28,9	28,95	28,2	58,3	60,5	59,2
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	31,5	34,4	33,4	57,9	56,3	57
Ανάπτυξη Τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	15,7	11,1	13,1	21,0	22,2	21,1
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	5	10,5	7,5	25	26,3	25
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	10	2,9	6,5	15	11,8	13,1

3.2. Στατιστικοί έλεγχοι

Πίνακας 29: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Κατασκευές)

Προσαρμογές Κατασκευών	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκσυγχρονισμός μεθόδων κατασκευής που ήδη εφαρμόζετε	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,4	t-stat=2,28**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,88	
Εισαγωγή νέων μεθόδων κατασκευής	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,05	t-stat=2,019*
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,56	
Ίδρυση θυγατρικών κατασκευαστικών εταιρειών:β) εκτός Ελλάδος	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,3	t-stat=-2,48**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,9	
<u>Προσαρμογές 2004-2006</u>			
Διεύρυνση κατασκευαστικής δυναμικότητας για κατασκευές νέου τύπου έργων	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,55	t-stat=2,14**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	2,13	
<u>Προσαρμογές 2007-2009</u>			
Ίδρυση θυγατρικών κατασκευαστικών εταιρειών:β) εκτός Ελλάδος	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,73	t-stat=2,09**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	2,18	
Ίδρυση θυγατρικών κατασκευαστικών εταιρειών:α) στην Ελλάδα	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,05	t-stat=1,85*
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,56	

4. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.1. Αναλυτικοί πίνακες ανά θεματική κατηγορία προσαρμογών

A1. Προσαρμογές στη λειτουργία μονάδων:Σκοπιμότητα

**Πίνακας 30: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη λειτουργία μονάδων
(Τουρισμός βάσει μεγέθους)**

Προσαρμογές Τουρισμού	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 19	>20	
Αύξηση δυναμικότητας υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	43,3	28,2	35,5
Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	90,0	75,0	82,2
Δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων:	28,1	7,7	18,9
α) στην Ελλάδα	21,4	14,3	17,8
β) εκτός Ελλάδος	0	10	3,1
Καθετοποίηση προς άλλες υπηρεσίες (π.χ. ανάληψη διαχείρισης μονάδων, τουριστικά πρακτορεία, μεταφορές, catering)	32,1	7,7	20,3
Ανάθεση διαχείρισης μονάδων σε:	11,5	0	6
α) άλλες ελληνικές επιχειρήσεις	9,1	0	4,3
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	15	0	7,1
Επενδύσεις για την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μονάδων	78,5	56,3	66,6
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	86,6	73,3	79,9
Επενδύσεις σε έργα προστασίας περιβάλλοντος	65,4	69,9	67,8

A2. Προσαρμογές στη λειτουργία μονάδων: Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

**Πίνακας 31: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών στη λειτουργία μονάδων
(Τουρισμός βάσει μεγέθους) –Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 - 2009**

Προσαρμογές Τουρισμού	2004 – 2006			2007 – 2009		
	1.- 19	>20	Σύνολο	1.- 19	>20	Σύνολο
Αύξηση δυναμικότητας υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	16,6	37,5	27,4	28,1	31,3	29,6
Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	42,3	53,2	48,2	55,9	73,9	66,7

Δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων:	14,3	7,7	11,1	25,0	4,1	16,1
α) στην Ελλάδα	11,9	10,6	11,1	16,6	15,8	16,1
β) εκτός Ελλάδος	0	0	0	0	0	0
Καθετοποίηση προς άλλες υπηρεσίες (π.χ. ανάληψη διαχείρισης μονάδων, τουριστικά πρακτορεία, μεταφορές, catering)	10,6	0	5,5	26,6	3,8	16,0
Ανάθεση διαχείρισης μονάδων σε:	0	4,1	2,1	10,7	0	5,7
α) άλλες ελληνικές επιχειρήσεις	0	0	0	8,3	0	4,1
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	0	4,5	2,5	13,6	0	6,8
Επενδύσεις για την επιμήκυνση του χρόνου λειτουργίας των μονάδων	27,3	13,3	19,2	39,2	37,4	38,5
Επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας	35,7	26,9	31,4	32,1	54,1	42,2
Επενδύσεις σε έργα προστασίας περιβάλλοντος	0	28,1	17,3	23,1	53,5	38,8

B1. Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση: Σκοπιμότητα

Πίνακας 32: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση (Τουρισμός βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Τουρισμού	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο.
	1.- 19	>20	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	28,2	23,3	25
Μείωση διοικητικού προσωπικού	0	0	0
Αύξηση άλλων κατηγοριών προσωπικού	50,0	28,5	35,7
Μείωση άλλων κατηγοριών προσωπικού	0	26,9	18,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	57,1	65,4	62,5
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	66,6	57,7	60,9
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	73,3	82,1	77,5
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	74,9	78,6	77,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	60	62,5	61,5
Εκπαίδευση άλλων κατηγοριών προσωπικού:	73,1	82,1	77,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	69,2	82,1	78,0
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	61,5	62,5	62,1
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	87,5	74,9	79,5

B2. Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση: Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

Πίνακας 33: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Εργατικό δυναμικό & Εκπαίδευση (Τουρισμός βάσει μεγέθους) –Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 – 2009

Προσαρμογές Τουρισμού	2004 – 2006			2007 – 2009		
	1.- 19	>20	Σύνολο	1.- 19	>20	Σύνολο
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	15,6	32,1	26,1	18,7	17,8	18,1
Μείωση διοικητικού προσωπικού	0	15,4	9,8	0	0	0

Αύξηση άλλων κατηγοριών προσωπικού	28,5	23,1	25	40,0	32,1	34,9
Μείωση άλλων κατηγοριών προσωπικού	0	8,3	5,4	0	26,9	17,9
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	21,4	25	23,5	43,3	59,1	52,7
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	32,1	4,5	15,3	46,9	31,8	38,1
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	46,7	38,5	42,8	59,4	69,2	63,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	50,0	30,8	37,1	60,7	57,7	58,7
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	17,8	40	30,8	36,7	59,1	49,9
Εκπαίδευση άλλων κατηγοριών προσωπικού:	35,7	33,3	34,6	46,2	61,6	53,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	26,9	24,9	25,6	42,3	50,0	47,4
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	16,6	27,7	23,3	29,1	54,6	45,6
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	29,4	36,4	33,3	49,9	57,7	54,9

Γ1. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Σκοπιμότητα

Πίνακας 34: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Τουρισμός βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Τουρισμού	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 19	>20	
Προώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	61,5	56,2	58,6
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	50	78,2	65,5
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	50	46,9	48,2
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	40,9	26,7	32,6
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	40,9	23,3	30,8

Γ2. Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας: Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

Πίνακας 35: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Καινοτομία και απόκτηση τεχνολογίας (Τουρισμός βάσει μεγέθους) –Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 - 2009

Προσαρμογές Τουρισμού	2004 – 2006			2007 - 2009		
	1.- 19	>20	Σύνολο	1.- 19	>20	Σύνολο
Προώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	19,2	30,0	25,0	41,7	57,1	50
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	21,4	46,4	33,9	34,6	64,3	49,9

Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	11,5	17,8	14,8	16,6	35,7	26,9
Συνεργασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	4,5	3,8	4,1	4,5	14,2	10
Συνεργασίες με Ελληνικά ερευνητικά Ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	43,5	0	1,9	4,5	0	2,1

Δ1. Προώθηση Υπηρεσιών -Δίκτυα :Σκοπιμότητα

Πίνακας 36: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Προώθηση Υπηρεσιών – Δίκτυα (Τουρισμός βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Τουρισμού	Στρώματα μεγέθους (προσωπικό)		Σύνολο
	1.- 19	>20	
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	83,3	57,1	70,7
α) στην εγχώρια αγορά	64,2	57,1	60,7
β) σε αγορές του εξωτερικού	70,8	60,7	65,4
Εντατικοποίηση συνεργασίας με δίκτυα τουριστικών επιχειρήσεων	84,6	82,1	83,3
α) στην εγχώρια αγορά	79,1	78,6	78,8
β) σε αγορές του εξωτερικού	77,2	79,2	78,2
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικών μεθόδων προώθησης υπηρεσιών (ηλεκτρονικές κρατήσεις, site, κτλ.)	92,8	93,3	93,1

Δ2. Προώθηση Υπηρεσιών Δίκτυα :Υλοποίηση 2004-2006, 2007-2009

Πίνακας 37: Βαθμός Ολοκλήρωσης / Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Προώθηση Υπηρεσιών Δίκτυα (Τουρισμός βάσει μεγέθους) –Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006 / 2007 - 2009

Προσαρμογές Τουρισμού	2004 – 2006			2007 – 2009		
	1.- 19	>20	Σύνολο	1.- 19	>20	Σύνολο
Διεξαγωγή ερευνών αγοράς / διαφημιστικών εκστρατειών:	53,2	38,5	46,5	56,6	46,4	51,7
α) στην εγχώρια αγορά	32,1	46,2	38,8	46,4	35,7	41,0
β) σε αγορές του εξωτερικού	37,5	34,6	36	45,5	38,5	31,6
Εντατικοποίηση συνεργασίας με δίκτυα τουριστικών επιχειρήσεων	50	50	50	53,8	81,8	66,7
α) στην εγχώρια αγορά	50	49,9	50	50	79,2	65,2
β) σε αγορές του εξωτερικού	40,9	40,9	40,9	50	80	65
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικών μεθόδων προώθησης υπηρεσιών (ηλεκτρονικές κρατήσεις, site, κτλ.)	53,3	53,3	53,3	75	79,2	76,9

4.2. Στατιστικοί έλεγχοι

Πίνακας 38α: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών

– Στατιστικοί έλεγχοι (Τουρισμός)

Προσαρμογές Τουρισμού	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκπαίδευση άλλων κατηγοριών προσωπικού:β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,30	t-stat= 2,34**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,00	
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,18	t-stat= -1,94*
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,71	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

Πίνακας 38β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Τουρισμός)

Προσαρμογές Τουρισμού	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση δυναμικότητας υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,71	t-stat=4,0***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,57	
Επενδύσεις σε έργα προστασίας περιβάλλοντος	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,89	t-stat=2,82**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,00	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,67	t-stat=2,29**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,00	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

Πίνακας 38γ: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Τουρισμός)

Προσαρμογές Τουρισμού	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Εκσυγχρονισμός υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,83	t-stat=2,40***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,14	
Δημιουργία νέων ξενοδοχειακών μονάδων:α) στην Ελλάδα	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,63	t-stat=-3,19***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3,00	
Καθετοποίηση προς άλλες υπηρεσίες (π.χ. ανάληψη διαχείρισης μονάδων, τουριστικά πρακτορεία, μεταφορές, catering)	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,63	t-stat=-2,84***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	3,00	
Επενδύσεις σε έργα προστασίας περιβάλλοντος	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,36	t-stat=2,19**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,60	
Πρώθηση καινοτομιών στην οργάνωση	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,15	t-stat=1,97*

– διοίκηση της επιχείρησης	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,50	
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,19	t-stat=2,61**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,33	
Εντατικοποίηση συνεργασίας με δίκτυα τουριστικών επιχειρήσεων α) στην εγχώρια αγορά	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,89	t-stat=3,46***
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,00	
Εντατικοποίηση συνεργασίας με δίκτυα τουριστικών επιχειρήσεων β) σε αγορές του εξωτερικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,88	t-stat=2,76**
	Επιχειρήσεις με ≥ 50 άτομα	1,00	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)

5. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

5.1. Αναλυτικοί πίνακες ανά θεματική κατηγορία προσαρμογών

A1. Προσαρμογές στη Παροχή Υπηρεσιών:Σκοπιμότητα

**Πίνακας 39: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στη Παροχή Υπηρεσιών
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους)**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη Παρεχόμενες υπηρεσίες	63,1	62,5	95	70,3
Διεύρυνση δυναμικότητας για Παροχή νέων υπηρεσιών	55,9	72,7	90	67,9
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παροχής υπηρεσιών που ήδη εφαρμόζετε	77,7	54,5	70	68,8
Εισαγωγή νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών	55,5	65	81,2	63,9
Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων:	23,3	40	60	37,5
α) στην Ελλάδα	14,2	35	44,4	27,9
β) εκτός Ελλάδας	16,6	21,4	45	26,7
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	56,6	38,8	30	42,9
α) ελληνικές επιχειρήσεις	53,3	38,8	20	38,6
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	41,7	16,7	27,7	30,4
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	34,4	25	35	31,1
α) ελληνικές επιχειρήσεις	28,2	20	35	27
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	16,6	25	11,1	16,7
Διεξαγωγή έρευνας αγοράς / Διαφήμισης:	53,1	30	35	41,9
α) στην εγχώρια αγορά	46,9	30	35	39,2
β) σε αγορές του εξωτερικού	38,5	18,7	16,6	26,7
Τόνωση συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις:	64,7	50,0	85	65,4
α) ελληνικές	52,9	40,9	70	53,8
β) του εξωτερικού	57,7	50	75	60,3
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	40	25	45	38,9

A2. Παροχή Υπηρεσιών: Υλοποίηση 2004 – 2006

**Πίνακας 40: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στη Παροχή Υπηρεσιών
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	Υπηρεσίες	1.- 19	20 – 49	
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες	40,6	45,4	65	50
Διεύρυνση δυναμικότητας για παροχή νέων υπηρεσιών	19,2	30	65	38,3
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παροχής υπηρεσιών που ήδη εφαρμόζετε	39,9	50	55	47,2
Εισαγωγή νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών	20,8	35	57,1	34,5
Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων:	7,1	5,5	61,0	21,2
α) στην Ελλάδα	0	5,5	61,0	19,4
β) εκτός Ελλάδας	8,3	0	11,1	7,4
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	24,9	44,4	20	28
α) ελληνικές επιχειρήσεις	23,1	44,4	20	27,3
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	22,7	28,6	12,5	20,4
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	16,6	20	55	27,8
α) ελληνικές επιχειρήσεις	14,3	20	55	27,2
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	9,1	12,5	11,1	10,4
Διεξαγωγή έρευνας αγοράς / Διαφήμισης:	26,7	25	25	27,8
α) στην εγχώρια αγορά	30,8	25	25	29,4
β) σε αγορές του εξωτερικού	23,1	6,2	5,5	13,3
Τόνωση συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις:	37,5	35	65	43,2
α) ελληνικές	36,7	35	50	38,9
β) του εξωτερικού	27,2	25	50	33,3
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	14,2	20	45	24,3

A3. Παροχή Υπηρεσιών: Υλοποίηση 2007 – 2009

**Πίνακας 41: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στη Παροχή Υπηρεσιών
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	Υπηρεσίες	1.- 19	20 – 49	
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες	79,4	58,3	95	77,5
Διεύρυνση δυναμικότητας για παροχή νέων υπηρεσιών	50,0	70	85	66,2
Εκσυγχρονισμός μεθόδων παροχής υπηρεσιών που ήδη εφαρμόζετε	75,0	75	85	78,4
Εισαγωγή νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών	60	70	85,7	68,8

Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων:	16,6	27,7	75	35,7
α) στην Ελλάδα	10,7	27,7	66,7	30,3
β) εκτός Ελλάδας	9,1	20	40	22,2
Ανάληψη υπεργολαβιών από:	60,0	55,6	35	50
α) ελληνικές επιχειρήσεις	57,2	55,6	35	48,6
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	41,6	28,6	18,7	30,4
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:	34,4	30	65	40,5
α) ελληνικές επιχειρήσεις	28,6	30	65	38,6
β) επιχειρήσεις του εξωτερικού	20,8	25	16,6	20,1
Διεξαγωγή έρευνας αγοράς / Διαφήμισης:	50,0	40	45	47,2
α) στην εγχώρια αγορά	53,5	40	45	48,6
β) σε αγορές του εξωτερικού	40,9	18,7	22,2	28,6
Τόνωση συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις:	62,5	55	100	70,3
α) ελληνικές	59,9	55	80	63,9
β) του εξωτερικού	58,3	50	81,2	62,5
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	28,6	30	65	40

B1. Προσαρμογές στο Εργατικό δυναμικό: Σκοπιμότητα

**Πίνακας 42: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους)**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	16,65	29,15	45	28,1
Μείωση διοικητικού προσωπικού	3,85	4,55	0	3
Αύξηση εξειδικευμένου προσωπικού	63,85	62,45	85	68,8
Μείωση εξειδικευμένου προσωπικού	4,15	0	0	1,5
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	53,15	33,35	60	48,7
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	61,1	62,45	80	65,9
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	58,3	74,95	70	65,9
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	53,15	62,45	70	60,3
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	46,7	58,35	60	54
Εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού:	73,65	81,8	85	78,8
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	68,8	65	80	70,9
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	60,7	63,6	80	67,2
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	79	79,15	85	79,8

B2. Εργατικό δυναμικό: Υλοποίηση 2004 – 2006

**Πίνακας 43: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	17,6	41,65	61,1	37,2
Μείωση διοικητικού προσωπικού	15,4	0	10	8,8
Αύξηση εξειδικευμένου προσωπικού	34,4	54,2	50	44,8
Μείωση εξειδικευμένου προσωπικού	8,3	0	10	6,1
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	21,4	25,05	35	28,4
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	34,45	54,6	45	44,8
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	31,3	54,2	60	46,1
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	24,95	55	55	42,8
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	25	36,4	50	36,1
Εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού:	32,35	60	55	45,9
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	32,35	55	55	44,6
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	13,65	40	50	33,9
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	41,2	62,5	60	52,5

B3. Εργατικό δυναμικό: Υλοποίηση 2007 – 2009

**Πίνακας 44: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών στο Εργατικό Δυναμικό
(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009**

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	15,65	31,85	75	36,8
Μείωση διοικητικού προσωπικού	3,85	8,35	5	5,7
Αύξηση εξειδικευμένου προσωπικού	65,7	70,85	90	73,7
Μείωση εξειδικευμένου προσωπικού	0	4,15	10	4,5
Υιοθέτηση ευέλικτων μορφών απασχόλησης	53,6	35	65	52,9
Σύνδεση αμοιβής – παραγωγικότητας	66,7	65	75	69,5
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού:	63,3	70,85	90	73,6
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	50	68,25	90	67,6
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	54,15	50	80	61,5
Εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού:	68,8	63,65	90	73
α) εντός της ίδιας της επιχείρησης	65,7	59,15	90	70,3
β) σε συνεργασία με εκπαιδευτικούς φορείς	40,95	54,55	90	61
Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών	70,55	90,9	90	82,1

Γ1. Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας: Σκοπιμότητα

Πίνακας 45: Βαθμός Σκοπιμότητας Προσαρμογών σε Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας (Υπηρεσίες βάσει μεγέθους)

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Πρώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	65,65	62,55	83,35	68,4
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	55,9	58,35	80	62,5
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	53,15	50	70	55,2
Συnergασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	43,7	24,95	65	43,6
Συnergασίες με Ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	35,35	25	30	30

Γ2. Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας: Υλοποίηση 2004 – 2006

Πίνακας 46: Βαθμός Ολοκλήρωσης Προσαρμογών σε Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας (Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2004 – 2006

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 – 49	>50	
Πρώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	30,05	41,7	50	40,5
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	37,5	50,05	55	47,4
Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	30,05	45,85	35	35,5
Συnergασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	23,35	25,05	30	27,7
Συnergασίες με Ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	13,35	16,7	5	11,9

Γ3. Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας: Υλοποίηση 2007 – 2009

Πίνακας 47: Βαθμός Προγραμματισμού Προσαρμογών σε Καινοτομία και Απόκτηση Τεχνολογίας(Υπηρεσίες βάσει μεγέθους) – Πορεία υλοποίησης 2007 - 2009

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Στρώματα μεγέθους(προσωπικό)			Σύνολο
	1.- 19	20 - 49	>50	
Πρώθηση καινοτομιών στην οργάνωση – διοίκηση της επιχείρησης	71,45	70,8	88,9	76,4
Προμήθεια και ενσωμάτωση έτοιμης τεχνολογίας από την αγορά	64,25	66,65	85	71,7

Ανάπτυξη τεχνολογίας εσωτερικά στην επιχείρηση, μέσω κατ' ιδίαν έρευνας και ανάπτυξης	56,7	66,5	50	56,6
Συnergασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	53,35	25,05	45	42,1
Συnergασίες με Ελληνικά ερευνητικά ιδρύματα και πανεπιστήμια για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	31,25	18,2	15	22,4

5.2. Στατιστικοί έλεγχοι

Πίνακας 48α: Διαφοροποιήσεις στη σκοπιμότητα των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Υπηρεσίες)

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,26	t-stat=-3,89***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,90	
Διεύρυνση δυναμικότητας για παροχή νέων υπηρεσιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,25	t-stat=-2,18**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,80	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,43	t-stat=-2,24**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,90	
Αύξηση εξειδικευμένου προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,27	t-stat=-2,11**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,70	
Συnergασίες με άλλες επιχειρήσεις για την ανάπτυξη νέας τεχνολογίας	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,71	t-stat=-2,14**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,30	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (όχι απαραίτητη) έως 3 (απολύτως απαραίτητη)

Πίνακας 48β: Διαφοροποιήσεις στο βαθμό ολοκλήρωσης των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Υπηρεσίες)

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:α) ελληνικές επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,67	t-stat=3,05***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,90	
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,15	t-stat=2,32**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,70	
Διεύρυνση δυναμικότητας για παροχή νέων υπηρεσιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,52	t-stat=4,31***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,70	
Εισαγωγή νέων μεθόδων παροχής υπηρεσιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,45	t-stat=2,22**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,86	
Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων:	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,95	t-stat=4,16***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,78	
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,67	t-stat=2,25**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	2,10	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,45	t-stat=2,12**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,78	
Εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού:β) σε συnergασία με εκπαιδευτικούς φορείς	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,05	t-stat=3,18***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,20	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (έχει ολοκληρωθεί) έως 3 (δεν πραγματοποιήθηκε)

Πίνακας 48γ: Διαφοροποιήσεις στον προγραμματισμό των προσαρμογών – Στατιστικοί έλεγχοι (Υπηρεσίες)

Προσαρμογές Υπηρεσιών	Μεταβλητή ελέγχου	Μέσος όρος ¹	Μέτρο ελέγχου
Αύξηση δυναμικότητας για ήδη παρεχόμενες υπηρεσίες	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,59	t-stat=2,65**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,10	
Διεύρυνση δυναμικότητας για παροχή νέων υπηρεσιών	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,85	t-stat=2,04**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,30	
Δημιουργία νέων επιχειρηματικών μονάδων:	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,65	t-stat=2,78**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,67	
Ανάθεση υπεργολαβιών σε:α) ελληνικές επιχειρήσεις	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,42	t-stat=2,03**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,70	
Ανάπτυξη και αξιοποίηση ηλεκτρονικού εμπορίου	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,42	t-stat=2,20**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,70	
Αύξηση διοικητικού προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	2,56	t-stat=4,64**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,50	
Αύξηση εξειδικευμένου προσωπικού	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,64	t-stat=2,39**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,20	
Εκπαίδευση διοικητικού προσωπικού εντός της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,85	t-stat=3,06***
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,20	
Εκπαίδευση εξειδικευμένου προσωπικού εντός της επιχείρησης	Επιχειρήσεις μέχρι 49 άτομα	1,74	t-stat=2,63**
	Επιχειρήσεις με ≥50 άτομα	1,20	

*, **, ***, υποδηλώνει στατιστική σημαντικότητα σε επίπεδο $p < 10\%$, 5% και 1%

1: ο μέσος όρος αποδίδει ποσοτικά την αντίστοιχη αξιολόγηση και κινείται από 1 (συνεχίζεται) έως 3 (δεν προγραμματίζεται)